ПРОЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЗАРА

ОРГАН БРЭСЦКАГА АБКОМА КП(б)Б
І АБЛАСНОГА СОВЕТА ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

№ 137 (508) ‖ Пятніца 13 чэрвеня 1941 г. ‖ Цана 15 кап.

БУДАЎНІЦТВА МАГНІТНАЙ АБСЕРВАТОРЫІ Ў НОЎГАРАДЗЕ

У Ноўгарадзе разгарнулася будаўніцтва магнітнай абсерваторыі, якая ў бліжэйшым будучым стане цэнтральнай абсерваторыяй Совецкага Саюза. У адным з яе трох павільёнаў — земных токаў — ужо пачаліся навуковыя назіранні. Другі павільён прызначаецца для абсалютных вымярэнняў сілы зямнога магнетызма. Будынак яго будзе пабудаван без якіх-бы та ні было жалезных дэталяў, бо жалеза ўплывае на дакладнасць паказанняў магнітных прыбораў. Нагэтаму ў якасці будаўнічых матэрыялаў выкарыстоўваюцца дрэва, фанера, латунь і замест жалезных цвікоў — медныя. Трэці—варыяцыйны павільён, які таксама будуецца з немагнітных металаў, прадстаўляе сабой арыгінальную пабудову —зруб у зрубе. Гэта зроблена для таго, каб падтрымліваць ва ўнутраных памяшканні сталую тэмпературу.

На працягу бліжэйшых двух гадоў мяркуецца праводзіць вывучэнне зямнога магнетызма паралельна ў Слуцку і Ноўгарадзе. У далейшым усе назіранні будуць весціся ў Ноўгарадскай абсерваторыі.

(ТАСС).

ПРАВІЛЬНА СПАЛУЧАЦЬ КІРАЎНІЦТВА ГАСПАДАРКАЙ І ПАРТЫЙНА-ПАЛІТЫЧНУЮ РАБОТУ

Райкомы, гаркомы і абкомы КП(б)Б падводзяць зараз вынікі прайшоўшых справаздачна-выбарных сходаў пярвічных партыйных арганізацый. Асноўнае, што характарызуе выбарную кампанію — гэта высокая арганізаванасць і выключная актыўнасць комуністаў. Большэвіцкая мэтанакіраванасць, непахіснае імкненне рухаць справу соцыялістычнага будаўніцтва ўперад і ўперад — вось рысы, якія чырвонай ніццю пранізвалі выступленні комуністаў, даклады сакратароў партбюро і партарганізацый.

У аснове работы партыйных арганізацый ляжалі і ў далейшым будуць ляжаць гістарычныя рашэнні XVIII з'езда ВКП(б) і XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі. Паварот увагі партыйных арганізацый у бок максімальных клопатаў аб патрэбах і інтарэсах прамысловасці і транспарта ўжо даў адчувальныя рэзультаты. Дзесяткі прадпрыемстваў, якія гадамі адставалі, зараз выйшлі, або выходзяць у лік перадавых. Сотні фабрык і заводаў датэрмінова выканалі пяцімесячную праграму гэтага года.

Пераважная большасць пярвічных партыйных арганізацый правільна зразумелі свае задачы і правялі вялікую работу па рэалізацыі рашэнняў XVIII партыйнай канферэнцыі. Паўсямесна адзначаецца больш глыбокі ўплыў партыйных арганізацый на работу прадпрыемстваў. Барацьба за планамерны выпуск прадукцыі, за ўнядрэнне сутачнага графіка, лепшае скарыстанне абсталявання, сыравіны, паліва, павышэнне прадукцыйнасці працы і зніжэнне сабекошту — усе гэтыя рашаючыя для работы прамысловасці пытанні сталі прадметам пільнай увагі пярвічных партыйных арганізацый. Нямалыя поспехі дасягнуты ў справе навядзення чыстаты і культуры на прадпрыемствах.

Аднак задача, пастаўленая XVIII партыйнай канферэнцыяй, «каб у 1941 годзе ні ў адной вобласці, ні ў адным горадзе і прамысловым цэнтры не засталося ні аднаго адстаючага прадпрыемства...» яшчэ не вырашана. Гэту задачу абавязкова трэба вырашыць. За гэта трэба змагацца ўсёй сілай партыйных арганізацый.

Найбольш відавочным прыкладам слабай перабудовы работы і маруднага выканання рашэнняў XVIII канферэнцыі ВКП(б) можа служыць пярвічная партарганізацыя Аршанскага цвікавага завода «Чырвоны Кастрычнік», партбюро якой не змагалася як належыць за рэалізацыю рашэнняў партканферэнцыі. Буйнейшыя ўпушчэнні ўскрылі комуністы ў дзейнасці партбюро завода «Асінторф» і Белгрэса.

Рад адстаючых прадпрыемстваў ёсць, напрыклад, у горадзе Мінску: Хлебазавод-аўтамат, картаграфічная фабрыка. Няма яшчэ належных тэмпаў і якасці ў рабоце радыёзавода імені Молатава. Зусім слаба перабудоўвае сваю работу і партарганізацыя Магілеўскай шоўкавай фабрыкі.

Усё гэта сведчыць аб тым, што асобныя пярвічныя партыйныя арганізацыі не здолелі разгарнуць сапраўды большэвіцкай барацьбы за хутчэйшае ператварэнне ў жыццё канкрэтнай праграмы паляпшэння работы прамысловасці і транспарта, якая дана ў гістарычных рашэннях XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыі.

Умацаваліся і выраслі партыйныя арганізацыі ў нашых заходніх абласцях. Працуючы ў некалькі асаблівых умовах, сярод маладых совецкіх грамадзян, комуністы прайшлі вялікую школу палітычнай, гаспадарчай і арганізацыйнай дзейнасці. Тут асабліва прыкметны ідэйны рост, палітычная і дзелавая загартоўка кадраў.

Партыйныя арганізацыі з'яўляюцца душой велізарнай творчай работы, якая вядзецца па заданнях партыі і ўрада ў заходніх абласцях рэспублікі.

Расшырыліся сувязі партыйных арганізацый і іх уплыў на масы. У Беластоцкай вобласці за год колькасць пярвічных партарганізацый вырасла ўдвая. У Баранавіцкай вобласці створана новых 127 пярвічных партарганізацый, у Брэсцкай—105 і т. д. Сотні лепшых людзей, на справе даказаўшых сваю адданасць справе комунізма, справе Леніна—Сталіна, прыняты ў рады партыі.

Справаздачы і выбары паказалі, што большасць пярвічных партарганізацый заходніх абласцей настойліва і ўпорна дабіваюцца хутчэйшага і найбольш поўнага ажыццяўлення гістарычных рашэнняў XVIII Усесаюзнай канферэнцыі ВКП(б). Узяць да прыкладу партарганізацыю Пінскай запалкавай фабрыкі імені 17 верасня. Яна яшчэ маладая і малакольская, як і многія іншыя пярвічныя арганізацыі ва ўмовах заходніх абласцей. Але, зразумеўшы свае асноўныя задачы, паставіўшы ў цэнтры ўвагі справу выхавання ў рабочай масе новых соцыялістычных адносін да працы, яна аказвае свой партыйны ўплыў на ўсё жыццё рабочага калектыва і работу прадпрыемства. З такога-ж станоўчага боку можа быць ахарактарызавана дзейнасць партарганізацыі, скажам, Гродненскай табачнай фабрыкі.

У рашэннях, прынятых партыйнымі сходамі, вялікае месца адводзіцца задачам узмацнення партыйна-арганізацыйнай і палітычнай работы на прадпрыемствах і ў калгасах. Трэба прама сказаць, што некаторыя кіраўнікі партыйных арганізацый яшчэ не ўсвоілі ўказанні таварыша Сталіна аб неабходнасці правільна спалучаць кіраўніцтва гаспадаркай з партыйна-палітычнай работай, з шырока разгорнутай прапагандай і агітацыяй у масах.

Аб сур'ёзных недахопах партыйна-палітычнай работы гаворыць той факт, што ў многіх партыйных арганізацыях фабрык і заводаў справа росту партыі прадастаўлена самацёку, вельмі слаба праводзіцца палітыка-выхаваўчая работа сярод вядучых рабочых, праславіўшых сябе аддана́й стаханаўскай работай. Зусім бясспрэчна і тое, што ў значнай частцы арганізацый не было сапраўдных клопатаў аб большэвіцкім выхаванні маладых комуністаў, сям-там выявілася таксама адсутнасць густу да агітацыйнай работы ў масах.

Трэба памятаць, што чым вышэй будзе ўзровень партыйна-арганізацыйнай і палітычна-масавай работы, тым лепш нашы партыйныя арганізацыі будуць мабілізоўваць масы на выкананне гістарычных задач, пастаўленых XVIII партыйным з'ездам і Усесаюзнай партыйнай канферэнцыяй. Чым шырэй будзе наша работа ў масах, тым больш і мацней будуць поспехі ў гаспадарчым будаўніцтве.

Павышэнне ўзроўню арганізацыйнай, ідэйна-выхаваўчай, усёй партыйна-палітычнай работы забяспечыць ліквідацыю і іншых прабелаў у рабоце пярвічных партыйных арганізацый, як напрыклад, усё яшчэ недастатковую ўвагу да пытанняў эканомікі, слабы ва многіх выпадках кантроль за выкананнем сутачных графікаў выпуску прадукцыі; дасць магчымасць арганізаваць сапраўдны кантроль за выкананнем прымаемых рашэнняў.

Райкомы і гаркомы партыі павінны аказаць у гэтых адносінах сур'ёзную дапамогу пярвічным арганізацыям, у многім перабудаваць работу оргінструктарскіх аддзелаў, настойліва вучыць маладых партработнікаў майстэрству партыйнага кіраўніцтва.

У партыйныя бюро, сакратарамі партарганізацый выбраны лепшыя, найбольш падрыхтаваныя і ініцыятыўныя большэвікі. Ніякага захаплення дасягнутым, ні цені самасупакоенасці, пабольш ініцыятывы—гэтыя патрабаванні прад'яўленыя комуністамі да сваіх кіраўнікоў, з'яўляюцца залогам таго, што партыйныя арганізацыі разгорнуць яшчэ больш кіпучую дзейнасць па хутчэйшаму ажыццяўленню рашэнняў XVIII партыйнай канферэнцыі.

(Перадавы артыкул «Звязды» за 12 чэрвеня).

Ні аднаго працоўнага без аблігацый новай пазыкі!

Атрымалі аблігацыі новай пазыкі

Працоўныя Жабінкаўскага раёна сустрэлі пастанову ўрада аб выпуску пазыкі Трэцяй пяцігодкі (выпуск чацвертага года) з вялікай радасцю. Яны-ж адразу адказалі на яе канкрэтнымі справамі. Аб дружнай падпісцы на новую пазыку пераканаўча гавораць самі факты. На 11 чэрвеня падпіска па раёну складала 713 тысяч рублёў пры запраектыраванай суме 697 тысяч рублёў. Запраектыраваныя бюджэтныя сумы на падпісцы сярод рабочых, служачых і сялян перавыкананы.

Падпіска сярод насельніцтва вёскі складае 255 тысяч рублёў. З указанай сумы калгаснікі і працоўныя аднаасобнікі ўнеслі наяўнымі 52.485 рублёў.

Дружна прайшла падпіска на новую пазыку ў калгасе імені Сталіна, Глыбокаўскага сельсовета. Тут падпіска складае 1.725 рублёў. Указаную суму калгаснікі і калгасніцы поўнасцю ўнеслі наяўнымі. Усе падпісаўшыяся атрымалі аблігацыі новай пазыкі. Добра папрацаваў па рэалізацыі пазыкі ўпаўнаважаны тав. Кот Аляксандр.

Падпіска сярод працоўных раёна працягваецца.

І. Фрыдман.

Патрыятызм совецкіх жанчын

Павінна прызнацца, што, прыступаючы да правядзення работы па падпісцы на пазыку сярод хатніх гаспадынь на Кіраўскай вуліцы, я не вельмі ўпэўнена была ў сваім поспеху. Як жанчыны аднясуцца да маіх прапаноў? Практыка абвергла ўсе мае сумненні. На працягу трох гадзін падпісаліся на пазыку 21 чалавек на 455 рублёў. Пры гэтым асабліва каштоўным з'яўляецца поўнае разуменне людзьмі дзяржаўных задач. Як многа хвалюючых праяў совецкага патрыятызма, адданасці радзіме!

У доме па Кіраўскай вуліцы № 148 гавару аб мэтах свайго візіта. Гаспадар кватэры мне паведамляе, што ён падпісаўся на месячны заработак на сваім прадпрыемстве. Яго перарывае жонка Надзежда Нікалаеўна Ігнацюк. Яна кажа: «Падпішыце мяне на 50 рублёў. Я ўдзельнічала ва ўсіх совецкіх пазыках і цяпер таксама не адстану. Пастараюся эканоміць у сваіх хатніх выдатках і знайду сродкі для такой важнай справы».

Людзі лічаць падпіску на пазыку справай сваёй чэсці.

На той-жа вуліцы, у двух розных дамах — №№ 14 і 177 — маці Розенбаум Песя і Блюменкранц Фейга гавораць з гордасцю, што іх сыны падпісаліся на пазыку на прадпрыемствах. Прысутнічаючыя пры гэтым маладыя рабочыя гавораць: «Падпішыце, калі ласка, маці, і няхай не будзе ў нас ні аднаго члена сям'і, які не падпісаўся-б на пазыку».

Рабочы тав. Данілюк, звярачваючыся да сваёй жонкі, гаворыць: «Я выканаў свой абавязак, цяпер твая чарга. Мы-ж даем гэтыя сродкі самі сабе, на ўмацаванне сваёй дзяржавы».

Тое-ж самае гаворыць Міхаліна Пелапкая з дома па 148: «Мы з радасцю даем свае сродкі, бо яны пойдуць на наш дабрабыт, на шчасце нашага народа».

Ф. Павіна,
дэпутат Брэсцкага гарадскога совета.

На 100 процантаў вышэй мінулагодняй падпіскі

Другі раз працоўныя Сямяціцкага раёна ўдзельнічаюць у падпісцы на пазыку. У другі раз, аддаючы свае зберажэнні ў пазыку роднай дзяржаве, яны дэманструюць сваю любоў і адданасць радзіме, партыі Леніна — Сталіна і совецкаму ўраду.

За першы дзень падпіска на пазыку ў раёне складала 420.855 рублёў, а на 11 чэрвеня падпіска дасягнула аднаго мільёна 804 тысячы рублёў. Бюджэтныя праектыроўкі значна перавыкананы як па падпісцы сярод рабочых і служачых, так і сярод сялян.

Уперадзе ідуць Драгічынскі, Параўкаўскі, Слахаўскі, Макараўскі сельсоветы, у якіх сума падпіскі на 100 процантаў перавышае мінулагоднюю. На гэта-ж чысло па раёну паступіла наяўнымі ад сялян у лік падпіскі 40 тысяч рублёў.

Падпіска працягваецца паспяхова.

Хадановіч.

СВЯТА СОВЕЦКАЙ НАВУКІ І КУЛЬТУРЫ

(Гутарка з наркомам асветы БССР тав. Е. І. Уралавай)

Працоўныя БССР у канцы чэрвеня адзначаюць 20-годдзе Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Гэты юбілей — свята ўсёй совецкай навукі і культуры.

Дэкрэт аб арганізацыі Беларускага дзяржаўнага універсітэта быў падпісан Уладзімірам Ільічом Леніным у 1921 г. і паклаў пачатак развіццю вышэйшай асветы ў БССР. Стварэнне універсітэта ў Мінску з'явілася адной з яркіх праяў ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, клопатаў большэвіцкай партыі і совецкага ўрада аб працвітанні культуры беларускага народа. Толькі пры совецкай уладзе збылася мара беларускага народа аб стварэнні сваёй вышэйшай школы — універсітэта, дзе выхоўвалася і выхоўваецца свая народная інтэлігенцыя.

БДУ — адна з буйнейшых вышэйшых навучальных устаноў нашай краіны — адзін з цэнтраў культурнага жыцця рэспублікі. За годы свайго існавання ён падрыхтаваў каля 6 тыс. спецыялістаў-педагогаў і навуковых работнікаў — гісторыкаў, матэматыкаў, фізікаў, біёлагаў, хімікаў, географаў і некалькі тысяч урачоў, эканамістаў, юрыстаў. Сярод выхаванцаў універсітэта — 9 народных настаўнікаў школ БССР, узнагароджаных ордэнамі і медалямі Саюза ССР, 3 заслужаных настаўнікі, прафесары, дацэнты, кандыдаты навук, камандзіры Чырвонай Арміі. Тут адзін час навучаўся двойчы Герой Совецкага Саюза тав. Смушкевіч. Да свайго юбілея універсітэт выпускае для школ новы атрад спецыялістаў — каля 200 настаўнікаў.

На базе былых факультэтаў універсітэта ў Мінску ўзнік рад новых вышэйшых навучальных устаноў — Беларускі дзяржаўны медыцынскі інстытут, Мінскі педагагічны інстытут ім. Горкага, Інстытут народнай гаспадаркі ім. Куйбышава, Беларускі дзяржаўны юрыдычны інстытут.

Цяпер у БДУ 6 факультэтаў —фізіка-матэматычны, біялагічны, хімічны, гістарычны, геаграфічны і філалагічны. Навучаецца каля 1000 студэнтаў. Сярод выкладчыкаў нямала выдатных вучоных, як акадэмікі Нікольскі, Нерпаў, Годнеў, Ліпатаў, доктар біялагічных навук, праф. Макушок і др. Шматлікія, багата абсталяваныя кабінеты і лабараторыі, аудыторыі, бібліятэка, налічваючая каля 130 тыс. тамоў, біялагічны, геалагічны і гістарычны музеі — ствараюць усе ўмовы для плёдатворнай вучобы студэнтаў і навуковай дзейнасці.

Кафедры вядуць вялікую навукова-даследчую работу. З 73 распрацоўваемых тэм — звыш 20 маюць надзвычай актуальнае народнагаспадарчае значэнне, як напрыклад тэмы: «Балоты БССР і іх народнагаспадарчае значэнне», «Лён і льняная прамысловасць Беларусі», «Вадаёмы БССР і іх скарыстанне» і т. д.

З года ў год расце бюджэт універсітэта, дасягнуўшы каля 7 мільёнаў рублёў. Совецкая дзяржава адпускае велізарныя сродкі для развіцця вышэйшай асветы ў рэспубліцы і для паляпшэння работы ўсёй сеці школ.

Падрыхтоўка да надыходзячага юбілея праводзіцца пад знакам далейшага ўздыму навучальнай і навуковай работы. 24 чэрвеня адкрываецца навуковая сесія. Навуковыя работнікі студэнты падрыхтавалі для сесіі 96 дакладаў, з якіх адабрана 61. У ліку дакладаў, якія будуць заслуханы на сесіі, — «Перспектывы развіцця народнай гаспадаркі БССР і задачы навукі», «Ажыццяўленне ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі ў БССР», «Паходжанне і развіццё беларускай мовы», «Балоты БССР», «Соцыялістычнае будаўніцтва ў заходніх абласцях рэспублікі» і т. д.

На святкаванне 20-годдзя БДУ запрашаюцца выдатныя вучоныя Саюза, былыя выхаванцы універсітэта, прадстаўнікі універсітэтаў Масквы, Ленінграда, Кіева, маладых Совецкіх рэспублік.

На 496.829 рублёў рэалізавана білетаў

Рабочыя, служачыя і працоўныя сяляне нашай вобласці актыўна набываюць білеты 15 Усесаюзнай латарэі Асоавіяхіма. На 10 чэрвеня па вобласці рэалізавана білетаў на суму 495.829 рублёў.

Уперадзе ідуць раёны: Сямяціцкі, па якому рэалізавана білетаў на суму 36.700 рублёў, Косаўскі — на 42.000 рублёў, Пружанскі — на 56.900 рублёў. Па гораду Брэсту — на 101.700 рублёў.

Адстаюць па рэалізацыі білетаў 15 Усесаюзнай латарэі Асоавіяхіма раёны, Дывінскі, Дамачаўскі, Маларыцкі. Па гэтых раёнах рэалізавана білетаў сярод працоўных ад 4 тысяч да 6.800 рублёў.

Прыведзеныя лічбы сведчаць, што кіраўнікі партыйных, комсамольскіх і асоавіяхімаўскіх арганізацый гэтых раёнаў яшчэ не надалі патрэбнага значэння гэтаму мерапрыемству, не зразумелі, што паспяховае правядзенне гэтай работы будзе садзейнічаць яшчэ большаму ўмацаванню абараназдольнасці соцыялістычнай радзімы.

Па Совецкай краіне

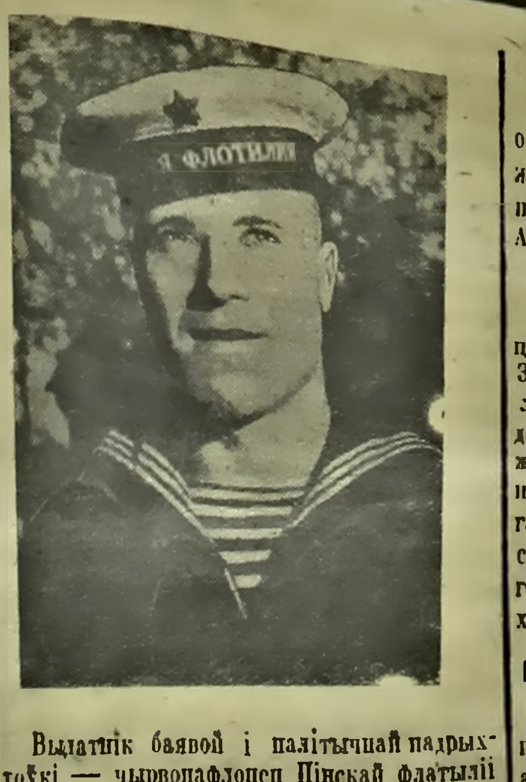

Выдатнік баявой і палітычнай падрыхтоўкі — чырвонафлотац Пінскай флатыліі **П. Т. Лазебнік.** За час сваёй службы ён мае многа заахвочванняў.

Фота (БЕЛТА).

ЗДАЧА ЗЯРНА ДЗЯРЖАВЕ

АЛМА-АТА. У Паўднёва-Казахстанскай вобласці пачалася здача зярна ў лік дзяржаўных паставак бягучага года. Першымі прыступілі да здачы калгасы Пахта — Аральскага раёна.

ВЕТРАРУХАВІКІ У КАЛГАСАХ

КАЛІНІН. З кожным годам павялічваецца колькасць ветрарухавікоў у калгасах. Зараз іх маюць ужо 24 калгасы. У арцелі «Победа», Овінішчынскага раёна, пры дапамозе ветрарухавіка падаецца вада на жывёлагадоўчыя фермы. У калгасах імені Леніна, «Красный Октябрь», Сандаўскага раёна, ветрарухавікі прыводзяць у рух сельскагаспадарчыя машыны. У гэтым годзе яшчэ 25 калгасаў будуюць ветрарухавікі.

КНІГА АБ СТАХАНАЎЦАХ МЕЛІЯРАЦЫІ

Група пісьменнікаў і журналістаў БССР прыступіла да збору матэрыялаў для кнігі аб стаханаўцах меліярацыі. У Даманавіцкі раён выехалі пісьменнікі К. Чорны і М. Паслядовіч. На Палессі працуе пісьменнік З. Бядуля. У бліжэйшы час на асноўныя меліярацыйныя ўчасткі Васілевіцкага і Парыцкага раёнаў выязджае некалькі пісьменнікаў.

ТЫРАЖ ПАЗЫКІ 1938 ГОДА

15 чэрвеня ў Одэсе адбудзецца 18-ты тыраж дзяржаўнай унутранай пазыкі 1938 года. Аблігацыі гэтай пазыкі прадаюцца ў ашчадных касах па 14 чэрвеня ўключна. З 15 чэрвеня продаж аблігацый спыняецца да атрымання табліцы выйгрышаў.

У тыражы будзе разыграна 17.040 выйгрышаў на 11.503.200 рублёў, у тым ліку 12 выйгрышаў па 25.000 рублёў, 60 выйгрышаў па 10.000 рублёў, 360 выйгрышаў па 5.000 рублёў, 3.600 выйгрышаў па 1.000 рублёў і 13.008 выйгрышаў па 400 рублёў. (ТАСС).

РАЗВЕДЧЫКІ ІЛЬДОЎ

На трасе Паўночнага марскога шляху і ў глыбіні Палярнага басейна пачынаецца перадНавігацыйная паветраная ледавая разведка. Выляцеўшы з Масквы на лятаючай лодцы «СССР Н-243» вядомы палярны лётчык — ордэнаносец М. І. Казлоў стартаваў з Архангельска ў Нар'ян-Мар.

У бліжэйшыя дні ў Арктыку з Краснаярска вылятае на лятаючай лодцы «СССР Н-308» Герой Совецкага Саюза М. В. Вадап'янаў. Самалёт Вадап'янава мае вялікі радыус дзеяння і прызначаецца для дальніх палётаў у глыбіню Палярнага басейна. Адначасова з Вадап'янавым вылятае з Масквы на ўзбярэжжа Ледавітага акіяна лётчык—ордэнаносец І. І. Чарэвічны.

ПРАФІЛОМЕТР-ПРАФІЛОГРАФ

ЛЕНІНГРАД. Кандыдат тэхнічных навук В. Н. Мажаеў сканструіраваў і зрабіў узор электрычнага прафілометра-прафілографа.

Прыбор дае магчымасць хутка вымяраць няроўнасці на паверхні метала велічынёй ад чвэрці да 50 мікронаў, а таксама здымаць прафілаграму вывучаемай паверхні.

Лабараторныя выпрабаванні прыбора далі добрыя вынікі.

Мінамётны разлік, якім камандуе выдатнік баявой і палітычнай падрыхтоўкі сяржант В. Д. Бокаў (наглядае), на тактычных занятках (Н-ская часць ЗахАВА).

Фота БЕЛТА.

ДЗІЦЯЧАЯ АСТРАНАМІЧНАЯ АБСЕРВАТОРЫЯ

КІЕЎ. Пачалося будаўніцтва першай у СССР дзіцячай астранамічнай абсерваторыі. Яна будзе мець паглядальныя вежы, два тэлескопы.

165 КІЛОМЕТРАЎ НА ПЛЫТАХ І ПЕХАТОЙ

АРХАНГЕЛЬСК. 165 кілометраў праплыла на плытах і прайшла пехатой брыгада мастацкай самадзейнасці клуба Падзюжскага леспрамгаса. Удзельнікі канцэртаў абслугоўвалі сплаўшчыкаў леса і палявыя брыгады калгасаў. Выконваліся народныя песні і творы совецкіх кампазітараў, танцавальныя нумары.

АСІГНАВАННІ ВАЕННАГА МІНІСТЭРСТВА НА БУДАЎНІЦТВА ВАЕННЫХ ЗАВОДАЎ

НЬЮ-ЙОРК, 12 (ТАСС). На паведамленню агенцтва Юнайтэд Прэс, ваеннае міністэрства асігнавала 288 мільёнаў даляраў з сваіх фондаў на будаўніцтва чатырох новых ваенных заводаў і пашырэнне дзесяці існуючых. Кошт будаўніцтва кожнага завода — 30 мільёнаў даляраў.

РУКАПІСЫ РУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ

ГОМЕЛЬ, 10 чэрвеня. (БЕЛТА). У архівах Гомельскага гістарычнага музея знойдзены пісьмы выдатных рускіх пісьменнікаў В. А. Жукоўскага і В. Г. Караленка. 19 пісем Жукоўскага адрасаваны яго блізкім знаёмым. Пісьмы Жукоўскага датыраваны 1841—1844 гадамі. У іх ён паведамляе аб рабоце над перакладам усходняй паэмы «Наль і Дамаянці» і паэмы Гамера «Одысея».

У дапамогу вывучаючым марксізм-ленінізм.

БЫЦЦЁ І САЗНАННЕ

Пытанне аб адносінах быцця да сазнання з'яўляецца карэнным у барацьбе паміж матэрыялізмам і ідэалізмам.

Таварыш Сталін вучыць:

«У процілегласць ідэалізму, які сцвярджае, што рэальна існуе толькі наша сазнанне, што матэрыяльны свет, быццё, прырода існуе толькі ў нашым сазнанні, у нашых адчуваннях, уяўленнях, паняццях, — марксісцкі філасофскі матэрыялізм зыходзіць з таго, што матэрыя, прырода, быццё прадстаўляе аб'ектыўную рэальнасць, існуючую звонку і незалежна ад сазнання, што матэрыя пярвічна, бо яна з'яўляецца крыніцай адчуванняў, уяўленняў, сазнання, а сазнанне ўтарычна, праізводна, бо яно з'яўляецца адлюстраваннем матэрыі, адлюстраваннем быцця, што мышленне ёсць прадукт матэрыі, якая дасягнула ў сваім развіцці высокай ступені дасканаласці, а іменна — прадукт мазга, а мозг — орган мышлення, што нельга таму аддзяляць мышленне ад матэрыі, не жадаючы ўпасці ў грубую памылку» («Пытанні ленінізма», стар. 542).

Здольнасць адчуваць, уяўляць, мысліць звязана з існаваннем органаў пачуццяў і нервовай сістэмы.

Да органаў пачуццяў адносяцца органы зроку, слыху, асязання, смаку, абаняння.

Нервовая сістэма дзеліцца на цэнтральную і перыферычную.

Да цэнтральнай нервовай сістэмы адносяцца галаўны і спінны мозг. Мозг (галаўны і спінны) састаіць з нервовых клетак і іх адросткаў. Сярод адросткаў клетак вызначаецца нервовае валакно, маючае выгляд доўгага шнурка. Гэтыя нервовыя валакны звязаны паміж сабой у пучкі, утвараючыя нервовыя ствалы. Нервовыя ствалы аканчваюцца ў звонкавых частках цела — у скуры, у мышцах, утвараючы перыферычную—знадворную або павярхоўную нервовую сістэму.

Нервовыя валокны дзеляцца на чулівыя, па якіх раздражэнне ад паверхні цела перадаецца ў цэнтральную нервовую сістэму, і на рухаючыя, якія праводзяць раздражэнне ад цэнтральнай нервовай сістэмы да паверхні цела — да мышцаў. Калі знадворныя органы пачуццяў (вока, вуха і г. д.) падвяргаюцца ўздзеянню знешняга асяроддзя, то атрыманае раздражэнне перадаецца па чулівых нервовых валокнах у нервовыя клеткі галаўнога мазга, выклікаючы пэўнае адчуванне. Прамень святла, праходзячы праз рагавіцу, зрэнку, хрусталік і шкловіднае цела, падае на сятчатку вока, выклікаючы ў ёй хімічныя змены, якія і служаць раздражальнікам для валокнаў зрокавага нерва. Атрыманае такім чынам узбуджэнне зрокавы нерв перадае ў галаўны мозг, дзе яно ператвараецца ў зрокавае адчуванне. Падобным чынам атрымоўваюцца і іншыя адчуванні.

Асобным відам адчуванняў (зрокаваму, слыхаваму, абаняльнаму, смакаваму, асязальнаму) адпавядаюць у мазгавой кары пэўныя цэнтры: цэнтрам зрокавых адчуванняў з'яўляецца частка затылачных доляў вялікіх паўшар'яў мазга, у вісочнай долі размешчана слыхавая вобласць і г. д.

Вопыты і паталагічныя (хваравітыя) выпадкі паказваюць, што з паражэннем таго або іншага цэнтра мазгавой кары звязана страта таго або іншага пачуцця. Напрыклад, пасля паражэння зрокавых доляў мазга, дзе знаходзіцца цэнтр зроку, чалавек, гледзячы на прадмет, не пазнае яго. З паражэннем вісочнай долі кары галаўнога мазга, дзе знаходзіцца слыхавы цэнтр, чалавек не пазнае, скажам, брэху сабакі і г. д.

Адчуванні, атрымоўваемыя намі ў рэзультаце ўздзеяння прадмета на нашы органы пачуццяў, даюць нам успрыйманне гэтага прадмета. Але ў нашым сазнанні можа ўзнікнуць вобраз прадмета і ў тым выпадку, калі ў даны момант самога прадмета перад намі няма. Так, напрыклад, можна ўявіць сабе розу, хоць-бы яна зараз і не знаходзілася ў полі нашага зроку. Гэта магчыма толькі таму, што роза ўжо раней была ўспрынята органамі пачуццяў. Чалавек, які ніколі не бачыў розы, не можа сабе яе ўявіць.

Такім чынам, нашы адчуванні, успрыманні, уяўленні з'яўляюцца рэзультатам уздзеяння знешняга свету на нашы органы пачуццяў. Адчуванні, уяўленні магчымы і існуюць таму, што знешне існуе рэальны свет рэчаў і з'яў і што мозг уладае здольнасцю адлюстроўваць гэтыя рэчы і з'явы.

Не гледзячы на яўную відавочнасць і бясспрэчнасць гэтых фактаў, ідэалісты спрабуюць усё-ж адмаўляць, што нашы уяўленні з'яўляюцца рэзультатам уздзеяння на нас прадметаў, існуючых зне нашага сазнання. Ідэалісты не жадаюць прызнаць існаванне прадметаў і з'яў зне нашых адчуванняў.

Як-жа ідэалісты абараняюць гэтую сваю пазіцыю?

Вось як разважае, напрыклад, суб'ектыўны ідэаліст Берклі (1684—1753).

Чалавек, па словах Берклі, не мае падстаў сцвярджаць, што яблыка, якое ляжыць каля яго, сапраўды існуе зне і незалежна ад яго сазнання. Бо, што я знаходжу ў гэтым прадмеце, які мы называем яблыкам? Я знаходжу, што гэты прадмет (яблыка) мае белую афарбоўку (гэта маё зрокавае адчуванне), што ён салодкі (маё смакавае адчуванне), што ён пры падзенні дае тупы гук (маё слыхавое адчуванне). Яблыка, выходзіць, уяўляе сабой не што іншае, як сукупнасць маіх адчуванняў. Таксама, па Берклі, і чалавек, які знаходзіцца побач са мной, непасрэдна дан мне як сума маіх адчуванняў — зрокавых (такі колер вачэй), слыхавых (такі тэмбр голасу) і г. д. Але калі ўсе акаляючыя мяне прадметы з'яўляюцца сукупнасцю маіх адчуванняў, то што-ж застаецца, калі няма «мяне» з маімі адчуваннямі? І Берклі заключае, што без «мяне» не існуе ніякага знешняга света — света, знаходзячагася зне майго «я».

Тое-ж, хоць і іншымі словамі, сцвярджалі праз два вякі пасля Берклі махісты, якія ўсяляк імкнуліся абвергнуць матэрыялізм.

Усе гэтыя разважанні ідэалістаў антынавуковы і поўнасцю разбураюцца як даннымі навукі, так і чалавечай практыкай. Навуковае абвяржэнне суб'ектыўнага ідэалізма састаіць ужо ў тым, што свет існаваў яшчэ да з'яўлення істот, адараных здольнасцю адчуваць.

Мы ведаем, гавораць ідэалісты, толькі нашы адчуванні і не ведаем, ці існуе прадмет зне нашых адчуванняў. Ідэалісты лічаць гэты «довад» неабвержным. «Дзе, — пытаюць яны, — той сведка, які мог-бы засведчыць, што за нашымі адчуваннямі стаіць адчуваемы намі прадмет?».

Матэрыялісты адказваюць, што такі сведка маецца: гэты сведка — практыка.

Практыка дае нам магчымасць кожны раз аддзяляць ілюзорныя ўяўленні, г. зн. такія, якім у сапраўднасці няма нічога адпавядаючага, ад уяўленняў, якія адлюстроўваюць рэальныя, жыццёвыя факты і з'явы. Можна, напрыклад, уявіць сабе «мёдавыя рэкі». Але, па-першае, такое ўяўленне магчыма таму, што ў жыцці сапраўды ёсць і рэкі і мёд, і сазнанню належыць толькі тое, што яно можа свавольна злучыць гэтыя рэчы. Па-другое, практыка адразу ж абвяргае такія свавольныя спалучэнні ўяўленняў.

Суб'ектыўнаму ідэалісту прыходзіцца не толькі сузіраць і разважаць, але і дзейнічаць. А як была-б магчыма яго дзейнасць, калі б ён сур'ёзна кіраваўся сваёй тэорыяй аб тым, што на свеце не існуе нічога і нікога акрамя яго і яго асабістых адчуванняў?

Ідэалізм, аб якім ідзе тут гутарка, носіць назву «суб'ектыўны ідэалізм», бо ён зводзіць свет да сукупнасці адчуванняў суб'екта, сцвярджае, што свет—«мае адчуванні».

«Бязглуздасць гэтай філасофіі, — пісаў Ленін у сваім класічным творы «Матэрыялізм і эмпірыякрытыцызм», — састаіць у тым, што яна прыводзіць да саліпсізма*), да прызнання існуючым толькі аднаго філасофствуючага індывіда» (Ленін, том XIII, стар. 76).

* * *

Матэрыялізм, як ужо сказана, лічыць адчуванні рэзультатам уздзеяння знешніх прадметаў на органы пачуццяў.

Але ў нашым сазнанні ёсць не толькі пачуццёвыя ўяўленні, але і паняцці. Такімі, напрыклад, з'яўляюцца паняцці «вартасць», «прычыннасць», «неабходнасць» і многія, многія іншыя.

Паняцце не ёсць адчуванне. «Вартасць», «прычыннасць» і т. п. не адчуваюцца, а мысляцца. Вартасць ёсць катэгорыя, якая «пазбаўлена вяшчэства пачуццёвасці». Гэта, значыцца, не якая-небудзь рэч, якая ўспрымаецца намі праз органы пачуццяў. Тым не менш, як даказаў Маркс у «Капітале», паняцце «вартасць» ёсць адлюстраванне матэрыяльнай сапраўднасці, адлюстраванне рэальна існуючых у капіталістычным свеце грамадскіх адносін. Таксама паняцці «прычыннасць», «неабходнасць» і г. д. з'яўляюцца разумовымі адлюстраваннямі рэальна існуючых адносін у прыродзе, у грамадстве.

Так сцвярджаюць матэрыялісты.

Ідэалісты - скептыкі адмаўляюць існаванне аб'ектыўнай закапамернасці свету, незалежнай ад чалавечага сазнання.

На чым-жа грунтуецца сцвярджэнне матэрыялістаў і, што гавораць ідэалісты?

Возьмем для прыкладу разважанні скептыка Юма (1711—1776), які стараўся даказаць, што паняцце прычыннасці, неабходнасці суб'ектыўна і што ў знешнім свеце прычыннасць, неабходнасць не існуюць. Юм заяўляе: «Калі мы гаворым, што адзін аб'ект звязан з другім, мы толькі падразумяваем пад гэтым, што яны набылі сувязь у нашых мыслях».

Растлумачым сказанае Юмам на прыкладзе.

Мы ведаем, што вада з'яўляецца неабходнай умовай усякай жывой прыроды і што тая-ж вада пры пэўных умовах можа аказацца згубнай для жывога арганізма: пры пэўных умовах жывёла можа ў вадзе задыхнуцца. Паміж вадой і жывым арганізмам існуе пэўная неабходная сувязь, існуюць пэўныя адносіны. Але ці дано нам, пытае Юм, у нашых адчуваннях нешта такое, што магло быць пакладзена ў аснову ідэі неабходнай гэтай сувязі? Ці можам мы сказаць, што неабходнасць гэтай сувязі нам дана ў пачуццях, падобна, напрыклад, таму, як нам дано ў пачуццях адчуванне колеру, цвёрдасці, тука і т. п.? У адчуваннях дана нам празрыстасць вады, яе цякучасць і т. п. Але, гаворыць Юм, «калі нават дапусціць, што сіла розуму Адама спачатку была ў вышэйшай ступені дасканалай, ён не мог-бы заключыць на падставе цякучасці і празрыстасці вады, што ён можа ў ёй захлябнуцца... Ні адзін аб'ект не праяўляе ў сваіх даступных пачуццях, якасцях ні прычын, яго парадзіўшых, ні дзеянняў, якія ён вытварыць».

Але гэта-ж зусім бясспрэчна, што ў нашым сазнанні існуе гэтая ідэя неабходнай сувязі (паміж вадой, напрыклад, і жывым арганізмам). Адкуль-жа бярэцца гэтая ідэя? На гэта Юм адказвае: **«Прычынная сувязь зусім не ўласціва самім прадметам, — яна прыўносіцца рассудкам да параўноўванняў або рачаў».**

Супроць гэтых ідэалістычных поглядаў ёсць вельмі надзейная зброя: чалавечая дзейнасць.

Дзейнасць чалавека дае магчымасць праверыць прычыннасць.

Энгельс піша: «Ужо дагістарычныя людзі ведалі практычна, што трэнне параджае цеплыню, калі яны адкрылі — можа-быць, ужо 100 тысяч год назад — спосаб атрымаць агонь трэннем, а значна раней саграваді халодныя часткі цела расціраннем іх. Але адсюль да адкрыцця таго, што трэнне ёсць наогул крыніца цеплыні, прайшло хто яго ведае колькі тысячагоддзяў. Але, так або інакш, настаў час, калі чалавечы мозг развіўся настолькі, што мог выказаць суджэнне: **трэнне ёсць крыніца цеплыні...**» (Маркс і Энгельс. Творы, том XIV, стар. 495).

Гэты прыклад гаворыць аб тым, што ўнутраныя, больш глыбокія сувязі паміж рэчамі не даны чалавеку непасрэдна як гук і запах прадмета, а адкрываюцца ў рэзультаце доўгай работы злічэння, параўнання, аналізу, абагульнення і іншых прыёмаў мышлення.

У адрозненне ад пачуццёвага ўспрыймання, якое адкрывае нам стораны прадмета, даступныя органам пачуццяў, мышленне дае нам прадмет у яго ўнутраных неабходных сувязях з усімі іншымі прадметамі і з'явамі. Паняцці, як і адчуванні, з'яўляюцца адлюстраваннямі ў нашым сазнанні з'яў матэрыяльнага свету. «...Ідэальнае ёсць не што іншае, як матэрыяльнае, перасаджанае ў чалавечую галаву і пераўтворанае ў ёй».

Ідэалісты гавораць, што паняцці, ідэі існуюць нібыта незалежна ад прадметнага свету і ўносяцца ў гэты свет, прыводзячы яго ў сувязь і парадак, так што розум нібыта дыктуе прыродзе законы. На думку ідэалістаў, рэчы з'яўляюцца ўвасабленнямі ідэй. Так, напрыклад, вядомы філасаф - ідэаліст Гегель (1770—1831) імкнуўся прадставіць усю прыроду і ўсю чалавечую гісторыю як увасабленне руху «абсалютнай ідэі», данай да чалавека і незалежна ад яго. Аб ступенях прыроды ён гаварыў, што гэта не натуральныя ступені, а што яны адлюстроўваюць у сабе ступені развіцця абсалютнай ідэі. Па сутнасці кажучы, ён судзіў аб свеце па аналогіі з асобнай рэччу, у якую чалавек, ствараючы яе, укладвае сваю ідэю.

Разумеецца, калі архітэктар будуе дом або мастак піша карціну, то яны матэрыяльна ўвасабляюць свае замыслы, свае ідэі. Пры павярхоўным падыходзе можа здавацца, што ідэя пярвічна, а быццё ўтарычна. Але пры больш глыбокім аналізу аказваецца, што ідэі заўсёды маюць сваё паходжанне ў матэрыяльным свеце. «Рэмбрандт, — заўважае Маркс, — пісаў мадонну з нідэрландскай сялянкі».

Усякае адкрыццё, вынаходніцтва ёсць прадукт свайго часу, залежыць у сваім з'яўленні не толькі ад здольнасцей вынаходцы, але перш за ўсё ад ужо дасягнутага ўзроўню матэрыяльнай культуры.

Навуковы камунізм стаў магчым толькі на пэўнай ступені грамадскага развіцця — тады, калі стаў развівацца капіталізм, калі на гістарычную арэну выступіў пралетарыят. Геній Маркса і Энгельса чалавецтва абавязана тым, што яны адкрылі законы грамадскага развіцця, ускрылі тэндэнцыі развіцця капіталістычнага грамадства і стварылі навуковую тэорыю камунізма. У СССР ідэя навуковага камунізма чым далей, тым больш ператвараецца ў жыццё.

Такім чынам, мы бачым, што як адчуванні, уяўленні, так і паняцці, ідэі з'яўляюцца ўтарычнымі, праізводнымі, залежачымі ў сваім узнікненні ад матэрыяльнага свету, адлюстраваннем якога яны з'яўляюцца.

«Быццё вызначае сазнанне» — такое выходзіць палажэнне матэрыялізма.

Марксісцкі філасофскі матэрыялізм зрабіў гэтае палажэнне ўсеагульным, распаўсюдзіўшы яго і на вывучэнне грамадскіх з'яў. Марксізм абгрунтаваў тое палажэнне, што грамадскае сазнанне вызначаецца грамадскім быццём.

«Якое быццё грамадства, — вучыць таварыш Сталін, — якія ўмовы матэрыяльнага жыцця грамадства, — такія яго ідэі, тэорыі, палітычныя погляды, палітычныя ўстановы» («Пытанні ленінізма», стар. 545).

Дастаткова параўнаць, напрыклад, Сталінскую Канстытуцыю СССР з канстытуцыямі буржуазных дзяржаў, каб атрымаць самую нагляднуюкарціну таго, як праўавыя ідэі, палітычныя ўстановы цалкам вызначаюцца матэрыяльнай асновай грамадства. У СССР, дзе эканамічную аснову ўтварае грамадская, сацыялістычная ўласнасць на сродкі вытворчасці, палітычную аснову састаўляюць Советы дэпутатаў працоўных, якія з'яўляюцца формай дыктатуры рабочага класа, органамі рабоча-сялянскай улады.

У буржуазных краінах, дзе пануе прыватная капіталістычная ўласнасць на сродкі вытворчасці, палітычную аснову састаўляюць буржуазны парламент і іншыя палітычныя ўстановы, якія з'яўляюцца органамі дыктатуры буржуазіі, органамі дзяржаўнай улады эксплаататарскіх класаў.

У грамадскім сазнанні СССР пануюць і ўсё больш умацоўваюцца ідэі калектывізма, пралетарскага інтэрнацыяналізма, дружбы народаў. Ленін і Сталін — творцы новай ідэалогіі, ідэалогіі дружбы паміж народамі, процістаячай старай, аджыўшай ідэалогіі, ідэалогіі нацыянальнай і расавай няроўнасці, занявольвання народаў. Бальшэвіцкая партыя змагаецца за жыццяздольную ідэалогію дружбы народаў, супроць мёртвай ідэалогіі, супроць ідэалогіі, якая ставіць адну нацыю над другой, якая прапаведуе панаванне аднаго народа над другім, няроўнасць народаў.

Усё больш унядраюцца ў сазнанне савецкіх людзей прынцыпы камуністычнай маралі і перамагаюцца перажыткі капіталізма. Гэта — новае грамадскае сазнанне, якое расцвітае на новым матэрыяльным базісе, створаным перамогай сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР.

Дзякуючы таму, што Маркс і Энгельс распаўсюдзілі матэрыялізм і на грамадскія з'явы, матэрыялізм атрымаў над ідэалізмам поўную перамогу. Ідэалізм быў выгнан і з вобласці чалавечай гісторыі.

Марксісцкі філасофскі матэрыялізм з'яўляецца таму вышэйшым дасягненнем матэрыялістычнай філасофіі, з'яўляецца матэрыялізмам паслядоўным, да канца выграмнаным, па вобразнаму выражэнню Леніна, «дабудаваным даверху».

Таварыш Сталін, які геніяльна абагуліў вялікі вопыт партыі бальшэвікоў, узняў марксісцка-ленінскую тэорыю на новую, вышэйшую ступень, паказаў найглыбейшую сувязь рэвалюцыйнай палітыкі бальшэвізма з асноўнымі палажэннямі марксісцка-ленінскага філасофскага матэрыялізма. Таварыш Сталін сфармуліраваў законы бальшэвіцкай палітыкі ў іх сувязі з усім светапоглядам марксізма-ленінізма, у прыватнасці з палажэннем дыялектычнага матэрыялізма аб пярвічнасці быцця і ўтарычнасці сазнання. Вывад, які робіць таварыш Сталін, гаворыць:

«Значыць, каб не памыліцца ў палітыцы і не папасці ў становішча пустых мечтацеляў, партыя пралетарыята павінна зыходзіць у сваёй дзейнасці не з абстрактных «прынцыпаў чалавечага розуму», а з канкрэтных умоў матэрыяльнага жыцця грамадства, як рашаючай сілы грамадскага развіцця, не з добрых пажаданняў «вялікіх людзей», а з рэальных патрэбнасцей развіцця матэрыяльнага жыцця грамадства» («Пытанні ленінізма», стар. 545—546).

* * *

Улік патрэбнасцей матэрыяльнага грамадскага развіцця і састаўляе асаблівасць ленінска-сталінскай стратэгіі і тактыкі. Бальшэвікі заўсёды беспамылкова вызначалі немінучыя рэвалюцыйныя зрухі ў сазнанні мас і іх вобразе дзеянняў.

Успомнім, напрыклад, той час, калі пасля звяржэння царызма ў лютым 1917 г. бальшэвікі павялі падрыхтоўку мас на звяржэнне памешчыкаў і капіталістаў і на заваяванне рабоча-сялянскай улады. На другі дзень пасля прыходу да ўлады буржуазіі, падтрыманай меншавікамі і эсерамі, уплыў апошніх, г. зн. меншавікоў і эсераў, на масы быў яшчэ вельмі значны. Масы, ашуканыя буржуазіяй і яе агентурай, былі ва ўладзе настрояў «добрасумленнага абаронцтва», не разабраліся яшчэ ў здрадніцкай палітыцы меншавікоў і эсераў. Але Ленін і Сталін вялі партыю наперад з найглыбейшай упэўненасцю ў тым, што масы абавязкова пяройдуць на бок бальшэвікоў, што само жыццё штурхне іх на рэвалюцыйны, бальшэвіцкі шлях вырашэння задач, паўстаўшых перад краінай. Так яно і выйшла. Гэты гістарычны прыклад ярка паказвае сілу марксісцка-ленінскага аналізу хода гісторыі.

Толькі ў святле марксісцка-ленінскага аналізу можна правільна зразумець і сучасную міжнародную абстаноўку, убачыць, дзе выхад з тых пакут, на якія імперыялізм асудзіў большую частку чалавецтва. Сярод працоўных мас, укінутых у другую сусветную імперыялістычную вайну, і перш за ўсё сярод працоўных ваюючых краін будзе нарастаць і шырыцца рух за ліквідацыю вайны, за мір між народамі. Народныя масы закончаць вайну па-свойму, у інтарэсах усяго прагрэсіўнага чалавецтва. І тут з немінучасцю скажацца сіла матэрыяльных умоў жыцця, вызначаючых сазнанне і вобраз дзеянняў мас, якія вырашаюць лёс гісторыі.

Г. Гам.

*) Саліпсізм — ад слоў solus — адзіны, ipse — я.

У двух асабняках, абкружаных зеленню, у мінулым дачах польскіх магнатаў, змяшчаецца Новаельненскі дом адпачынку работнікаў арцелей промкааперацыі БССР (Дзятлаўскі раён, Баранавіцкая обл). Тут у кожную змену адпачывае больш 100 чалавек.

НА ЗДЫМКУ: Адпачываючыя культурна і весела праводзяць час.

Фота К. Якубовіча (БЕЛТА).

СОВЕЦКІ ПАТРЫЕТ

Наш народ — палкі патрыёт сваёй совецкай краіны; ён бязмежна любіць яе і ненавідзіць ворагаў. Любоў да партыі Леніна — Сталіна натхняе яго на гераічныя подвігі ва славу радзімы. Моцна дружба паміж совецкім народам.

Исчезла племен и народов вражда
Под Сталинским солнцем. Навек!
Навсегда!

З дня ў дзень расце несакрушальная сіла нашай грознай ваеннай тэхнікі. Увесь свет, усе працоўныя зямнога шара пакіроўваюць свае погляды, поўныя гарачай любві, туды, дзе:

Светят, восторгом сердца опаля,
Горящие золотом звезды Кремля.

...Надымаючы пыл, па прасёлачнай дарозе прайшла легкавая машына «М—1». Яна хутка была ў вёсцы Клецікі. Параўняўшыся з памяшканнем сельсовета, машына спынілася. З яе вылезла два васпных у пагранічнай форме. Хутка з памяшкання вышаў старшыня сельсовета. З таго, як ён паціскаў пагранічнікам рукі, магчыма было заключыць, што ён ужо даўно знаём з імі. Зайшлі ў сельсовет.

— Значыць, у госці да нас, — прамовіў сакратар сельсовета. І дадаў: — Просім, просім.

Завязалася таварыская гутарка. Старшыня сельсовета расказаў пагранічнікам аб тым, як настойліва ўнядраецца ў вёску сацыялістычная культура, як расце дабрабыт сялян, і з асаблівай радасцю і натхненнем гаварыў ён аб тым, як дружна ўзышлі пасевы, абяцаючы багаты ўраджай. Затым размова перайшла на міжнародную тэму. Гэтым часам на вуліцы сабралася многа народу. З натоўпу вышаў селянін і накіраваўся ў сельсовет. У гэты час з памяшкання выходзіў пагранічнік. Яны на парозе сустрэліся.

— Добры дзень, таварыш Якубчык! — працягваючы руку, сказаў пагранічнік.

— Дзень добры, таварыш камісар! — адказаў селянін.

Камісар тав. Ільін і тав. Якубчык вышлі на вуліцу.

— А я сабраўся да вас ісці — і вось якраз сустрэліся, — сказаў тав. Ільін.

У гэты час з памяшкання вышаў старшыня сельсовета і, звяртаючыся да сабраўшыхся на вуліцы сялян, сказаў: «Хадзём за вёску, на лужайку».

І жывы людскі натоўп накіраваўся на аколіцу.

— Таварышы, — звярнуўся да сабраўшыхся тав. Ільін. — На дзесяткі тысяч кіламетраў па лясах, балотах і рэках працягнуліся граніцы Совецкага Саюза. Іх дзень і ноч ахоўваюць лепшыя сыны нашага гераічнага совецкага народа. Нашы граніцы — на моцным сталінскім замку. Любы вораг, калі ён паспрабуе напасць на нашу выдатную радзіму, разаб'е ўшчэнт свой лоб аб нашы моцныя пагранічныя стоўб. Мы акружаны капіталістычнымі краінамі, якія імкнуцца засылаць у нашы тылы сваіх шпіёнаў, дыверсантаў. Доўг кожнага грамадзяніна нашай краіны—актыўна дапамагаць пагранічнікам у ахове нашай выдатнай радзімы, быць заўсёды пільнымі...

Затым тав. Ільін расказаў аб складанай міжнароднай абстаноўцы. Ён скончыў сваю прамову наступнымі словамі:

— Я прыехаў сюды да вас, каб перадаць ад Наркома Унутраных спраў БССР грашовую прэмію.

Прысутныя зашавяліліся на месцах. — Прэмію ў суме 200 рублёў перадаю палкаму патрыёту нашай радзімы Якубчыку Грыгорыю Варфаламеевічу за дзейную дапамогу пагранічнікам у ахове сацыялістычных рубяжоў...

Таварыш Якубчык, прымаючы грошы, сказаў:

— Цяжка жылося беларусам пры панскай Польшчы. Над намі здзекаваліся ўсе... Я не мірыўся з гэтымі несправядлівасцямі. Разам з братам Цімафеем распаўсюджваў лістоўкі, развешваў у рэвалюцыйныя святы чырвоныя сцягі. Я заўсёды быў упэўнен, што хутка прыдзе родная Чырвоная Армія, прыдуць нашы браты... Дзякую таварышу Сталіну, што ён так клапоціцца аб простым народзе.

Слова Сталіну ён прагаварыў з асобай цеплынёй і любоўю.

— Раней, пры Польшчы, хто нас за людзей лічыў?

Сказаўшы гэтыя словы, ён змоўк. Яму было цяжка пры ўспамінах аб мінулым, якое ніколі больш не вернецца. Гэта пачуццё хутка змянілася пачуццём радасці і гордасці за квітнеючую совецкую радзіму, за шчаслівае жыццё.

Таварыш Якубчык, як толькі Чырвоная Армія ўступіла на тэрыторыю Заходняй Беларусі, усяляк дапамагаў ёй прагнаць ненавісных польскіх паноў, дапамагаў знішчаць рэшткі польскай контррэвалюцыі.

За дзейную дапамогу пагранічнікам у затрыманні парушальнікаў дзяржаўнай граніцы і пагранічнага рэжыму тав. Якубчык некалькі разоў прэміраваўся грашыма.

А ў слаўнае 20-годдзе пагранічнай аховы Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ён узнагароджан — ордэнам «Знак пачота».

У небе калакольчыкамі звінелі жаўранкі. Астаўляючы клубы дыму, па прасёлачнай дарозе праходзіла машына, а на граніцы, зорка гледзячы ўдаль, стаялі зоркія вартавыя-пагранічнікі.

М. Пермон.

Здаюць нормы на абаронныя значкі

Дапрызыўнікі Тэвельскага і Казішчанскага сельсоветаў узмоцнена рыхтуюцца да прызыву ў Чырвоную Армію. Яны актыўна наведваюць заняткі абаронных гурткоў.

Днямі 85 дапрызыўнікаў гэтых сельсоветаў здавалі нормы на значок ГПА па прыжках з разбегу ў даўжыню, бегу на сто і тысяча метраў і мятанню гранат. Усе яны здалі нормы па гэтых відах спорта.

Здалі нормы па мятанню гранаты і 54 курсанты Пляптаўскай школы трактарыстаў. Дапрызыўнік Шышок С. кінуў гранату на 48 метраў, дапрызыўнік Трафімовіч В. — на 50 метраў.

Усе дапрызыўнікі школы трактарыстаў з'яўляюцца ўдзельнікамі комсамольскага кроса імені «Комсомольскай праўды».

Пестружыцкі,
старшыня камітэта фізкультуры і спорта Кобрынскага раёна.

* * *

Днямі ў Высокаўскім раёне была арганізавана масавая здача норм на значок «Гатоў да працы і абароны». Добра праявіла сябе моладзь, працуючая ў сістэме райспажыўсаюза. Тут больш 140 чалавек здалі нормы па прыжках, а іх 120 чалавек здалі нормы па 6 відах комплекса на значок ГПА.

Мешкоў.

103

Лепшы стаханавец Чэрнаўчыцкага торфзавода, Брэсцкага раёна, **Маш Ш. Д.**, які выконвае зменную норму на 207 проц.

Фота Ерузалімскага.

Узятыя абавязацельствы выканаем

Гайнаўскі лесахімкамбінат з месяца ў месяц набірае тэмпы, рабочыя змагаюцца за датэрміновае выкананне поўгадовай вытворчай праграмы. Вялікае значэнне ў гэтым набывае дэталёва распрацаваны графік, за штодзённым выкананнем якога строга сочыць партыйная арганізацыя і дырэкцыя.

Яшчэ зусім нядаўна воцатна-кіслотны цэх не выконваў плана ў асартыментным разрэзе, а ў апошні час ён значна падцягнуўся і стаў выконваць вытворчае заданне па асартыментных паказчыках.

Як толькі мы даведаліся, што калектыў рабочых і служачых днепрапятроўскага металургічнага завода імені Дзяржынскага звярнуўся з заклікам арганізаваць соцыялістычнае спаборніцтва за датэрміновае выкананне поўгадовага плана, на нашым камбінаце былі праведзены нарады гаспадарчага актыва разам з стаханаўцамі і сходы рабочых па цэхах. Падлічыўшы свае рэальныя магчымасці, калектыў рабочых і служачых камбіната ўзяў абавязацельства выканаць поўгадовы вытворчы план да 15 чэрвеня.

Змагаючыся за выкананне гэтага абавязацельства, мы ва ўсіх цэхах значна палепшылі работу. Параненшаму ідзе ўперадзе цэх вугаль «А», які штодзённа выконвае план на 150 і больш процантаў. На многа перавыконваюць дзённыя вытворчыя заданні спіртовы і рэтортны цэхі. Зараз лік стаханаўцаў і ўдарнікаў на камбінаце ўзрос да 380 чалавек. Асобныя цэхі, як вугаль «А» і іншыя, сталі суцэльна стаханаўскімі. Тут усе рабочыя на многа перавыконваюць вытворчыя заданні. Напрыклад, рабочыя цэха вугаль «А» Іосіф Юрчак, Аляксандр Казіма, Марцін Кавалік, Якаў Прычыніч даюць штодзённа не менш двух — трох норм.

Высокіх паказчыкаў прадукцыйнасці працы дабіліся стаханаўцы воцатна-кіслотнага цэха т. т. Лішчынскі, Дамброўскі, Алебры, Валынскі. Яны выконваюць нормы выпрацоўкі больш як на 150 процантаў.

Зараз увесь калектыў камбіната настойліва змагаецца за дакладнае выкананне ўзятага абавязацельства. Высокая вытворчая актыўнасць і палітычная свядомасць рабочых з'яўляецца залогам таго, што поўгадовы вытворчы план мы бясспрэчна выканаем да 15 чэрвеня.

А. Каднікаў,
сакратар пярвічнай партарганізацыі Гайнаўскага лесахімкамбіната.

Справаздачна-выбарныя сходы членаў прамысловых арцелей

Днямі ў Маларыцкім райпарткабінеце адбыўся справаздачна-выбарны сход членаў шавецкай арцелі «1-е Мая». Справаздачны даклад аб дзейнасці праўлення арцелі за мінулы год зрабіў тав. Павалка. У сваім дакладзе прамоўца падрабязна застанавіўся на рабоце арцелі ў мінулым годзе, а таксама ў першым квартале гэтага года. Пасля даклада разгарнуліся спрэчкі. Усяго выступіла 12 чалавек.

Члены арцелі дзелавіта крытыкавалі недахопы ў рабоце праўлення. Тав. Шухмахер у сваім выступленні адзначыў, што многія члены праўлення не ўцягнуты ў актыўную работу. Работай арцелі дрэнна кіруе аблпрамсаюз. Арцель працуе часта з перабоямі з-за адсутнасці сыравіны.

У сваім выступленні тав. Дарэўскі адзначыў, што арцель выпускае прадукцыю нізкай якасці. Ён крытыкаваў дакладчыка за тое, што апошні ў сваім дакладзе не сказаў, колькі маецца ў арцелі стаханаўцаў і ўдарнікаў, не расказаў аб іх вопыце работы.

Сход выбраў новы склад праўлення і рэвізійнай камісіі, а таксама прыняў пастанову па справаздачнаму дакладу, у якой намеціў канкрэтныя мерапрыемствы па паляпшэнню работы арцелі.

Актыўна прайшоў таксама справаздачна-выбарны сход членаў кравецкай арцелі.

Х. Гурвіч.

ФУТБОЛ

1:0 У КАРЫСЦЬ «СПАРТАКА»

Днямі ў г. Пінску адбылася таварыская сустрэча па футболу паміж першымі камандамі добраахвотных спартыўных таварыстваў мясцовага «Дынамо» і брэсцкага «Спартака».

Ігра закончылася лікам 1:0 у карысць брэсцкіх футбалістаў.

Лепшае міжраённае аддзяленне кінофікацыі

У нашай вобласці налічваецца гры міжраённых аддзяленні кінофікацыі. На іх партыяй і ўрадам ускладзены вялікія задачы ў справе кінаабслугоўвання насельніцтва. Работнікі міжраённых аддзяленняў кінофікацыі павінны штодзённа несці соцыялістычную культуру працоўным масам, важнейшым сродкам, якім з'яўляецца кіно, выхоўваць з маладых савецкіх грамадзян свядомых будаўнікоў соцыялізма.

Добра спраўляецца з гэтай задачай Брэсцкае міжраённае аддзяленне кінофікацыі. Работнікі гэтага аддзялення ў мінулым годзе дабіліся выключна вялікіх поспехаў на кінаабслугоўванню насельніцтва. Гадавы план аддзяленне выканала датэрмінова. Атрыманыя поспехі ў мінулым годзе работнікі аддзялення замацавалі ў першым квартале гэтага года. План першага квартала выканан на 120 процантаў. Акрамя гэтага, з'эканомлена 27 тысячы рублёў дзяржаўных сродкаў.

Такіх поспехаў Брэсцкае міжраённае аддзяленне кінофікацыі дабілася дзякуючы смелай, творчай ініцыятыве іх кіраўнікоў. Начальнік аддзялення тав. Лішыц унёс каштоўную рацыяналізатарскую прапанову. Ён прапанаваў скарыстаць для абслугоўвання сельскага насельніцтва малорэнтабельныя стацыянарныя кіноўстаноўкі, якія поўнасцю не нагружаны на працягу месяца работай. Перавод малорэнтабельных стацыянарных кіноўстановак на змешаны тып работы даў магчымасць абслужыць кіно значна больш насельніцтва і на многа перавыканаць план.

Так, напрыклад, Бярозаўская кіноўстаноўка выканала свой план на 121 процант, Івацэвіцкая — на 109,6 процанта. На сельскай кінасетцы Жабінкаўская кіноўстаноўка выканала свой план на 142,9 процанта, Рэчыцкая—на 115,6 процанта.

Выдатную работу паказалі ў першым квартале многія кінамеханікі міжраённага аддзялення. Кінамеханік Косаўскай стацыянарнай кіноўстаноўкі тав. Кранемонскі за 9 рабочых дзён на кінопересоўцы даў 19 кінасеансаў. Ён карыстаецца вялікім аўтарытэтам у насельніцтва. У кожнай вёсцы яго сустракаюць як дарагога госця. Такі выдатны фільм, як «Ленін у 1918 годзе», Кранемонскі прадэманстраваў 2626 гледачам пяці вёсак раёна. Апарат Кранемонскага набываў у такіх вёсках, дзе яшчэ ніколі не дэманстраваліся кінокарціны.

Трэба сказаць, што лепшыя савецкія кінофільмы аказваюць вялікае ўздзеянне на працоўных сялян. Так, напрыклад, прагледзеўшы кінокарціны «Апошні табар» і «Трактарысты», многія сяляне падалі заявы аб уступленні ў калгас.

Бядрэнна працуе кінамеханік гужкінопересоўкі тав. Сакалоўскі. Узятае абавязацельства ў соцыялістычным спаборніцтве ён выканаў на 132 процанты.

Такіх прыкладаў выдатнай работы лепшых кінамеханікаў міжраённага аддзялення можна прывесці вельмі многа.

Але памылкова было-б думаць, што ўсе кіноўстаноўкі і кінопересоўкі міжраённага аддзялення працуюць добра. Ёсць яшчэ рад такіх, якія не выконваюць сваіх планаў. Напрыклад, Дамачэўская кіноўстаноўка выканала план першага месяца другога квартала на 63 проценты. Камянецкая — на 42,7 процанта. Значна адстаюць і іншыя кінопересоўкі.

Днямі ў Брэсце адбылася нарада работнікаў міжраённага аддзялення кінофікацыі. Удзельнікі нарады падрабязна абмеркавалі свае далейшыя задачы, падзяліліся вопытам работы і ўскрылі маючыяся недахопы. На нарадзе была ўручана пачотная грамата Брэсцкаму міжраённаму аддзяленню кінофікацыі, якой узнагародзіў Камітэт кінофікацыі пры СНК СССР за ўзорную работу аддзялення ў мінулым годзе.

У адказ на высокую ўзнагароду работнікі аддзялення абавязаліся значна палепшыць работу па кінаабслугоўванню насельніцтва ў гэтым годзе і не здаваць нікому першынства па выкананню вытворчага плана.

Галіна Рабая.

Агратэхкансультацыя.

Догляд пасеваў цукровых буракоў

У гэтым годзе на палях нашай вобласці пасеяна больш 200 гектараў цукровых буракоў. Гэта каштоўная тэхнічная культура пры добрым доглядзе дасць нашай краіне дадаткова сотні цэнтнераў цукру і прынясе вялікія даходы калгасам і аднаасобным гаспадаркам.

Ураджай цукровых буракоў, як правіла, залежыць ад таго, у якой ступені будзе праведзен своечасовы догляд за гэтай культурай, які заключаецца ў рыхленні міжрадзяў, праполцы ад пустазелля, прарыўцы раслін, падкормцы і барацьбе з шкоднікамі сельскагаспадарчых культур.

У сучасны момант неабходна знішчыць глебавую корку, якая ў радзе месц стварылася пасля дажджоў. Знішчэнне коркі праводзіцца лёгкімі боранамі або кальчатымі каткамі ў адзін след упоперак радкоў.

Як толькі на плантацыях акрэсляцца радкі буракоў, трэба неадкладна правесці рыхленне глебы і праполку пасеваў ад пустазелля. Рыхленне праводзіцца коннымі або ручнымі планетамі, а пры адсутнасці іх — уручную, матыгамі на глыбіні 3—4 сантыметраў. Пры гэтым знішчаецца прарослае пустазелле, захоўваецца вільгаць у глебе і павялічваецца доступ паветра, а гэта спрыяе хуткаму росту маладых раслін.

Калі на раслінах утворацца па два сапраўдных лісты, неабходна на працягу двух дзён ручным спосабам правесці прарыўку (прарэжванне) буракоў. Пры прарыўцы трэба астаўляць па адной найбольш развітай расліне на адлегласці 18 — 20 сантыметраў адна ад другой з тым, каб на адным пагонным метры ў радку было 5 — 6 раслін, а на гектары — 100—110 тысяч.

Адначасова з прарыўкай павінна праводзіцца праполка і рыхленне міжрадзяў. Перад міжрадным рыхленнем праводзіцца першая падкормка буракоў мінеральнымі ўгнаеннямі з разліку: аміячнай селітры 50 — 60 кілаграмаў або мангап селітры 80 — 100 кілаграмаў, паўтара цэнтнера суперфасфата і 60 — 80 кілаграмаў калійнай солі на кожны гектар. Акрамя мінеральных угнаенняў для падкормкі буракоў можна прымяняць і мясцовыя — гнаявую жыжу, птушыны памёт і попел. Норма ўнясення гнаявой жыжы прыкладна 5 тон на гектар, а ў разбаўленым выглядзе — 20 тон, птушынага памёту — 8—9 цэнтнераў, попелу — 7—8 цэнтнераў.

Птушыны памёт можна ўносіць у глебу ў сухім і вадкім выглядзе. У першым выпадку памёт трэба прасушыць і размалоць у парашок, а потым унесці ў глебу. У другім выпадку памёт разбаўляецца ў вадзе (на адну частку памёта бярэцца 20 — 25 частак вады) і ў выглядзе баўтушкі ўносіцца ў глебу.

Другая падкормка буракоў праводзіцца перад глыбокім рыхленнем міжрадзяў, прыкладна праз 15 дзён пасля першай. Пры гэтым трэба ўносіць фосфарныя і калійныя ўгнаенні ў такой-жа колькасці, як і пры першай падкормцы. Прымяняемыя для падкормкі ўгнаенні павінны ўносіцца ў глебу не ў радкі, а ў бок ад раслін: пры першай падкормцы на адлегласці 8 — 10 сантыметраў, пры другой — у сярэдзіну міжрадзяў.

Праз 6 — 7 дзён пасля прарыўкі праводзіцца праверка буракоў, у час якой знішчаюцца выпадкова застаўшыяся ў радках, або позна ўзышоўшыя расліны, а на празмерна зрэджаных месцах робіцца падсеў або пасадка буракоў расадай. Пры праверцы праводзіцца рыхленне міжрадзяў і праполка ад пустазелля.

Другое глыбокае рыхленне міжрадзяў робіцца перад змыканнем радкоў буракоў. Пажадана, каб глыбокае рыхленне праводзілася пасля дажджоў, калі глеба ўшчыльняецца. Глыбокае рыхленне трэба праводзіць коннымі планетамі, а пры адсутнасці апошніх — акучнікамі з аднятымі крыллямі.

У перыяд паміж глыбокімі рыхленнямі робіцца праполка і мелкае рыхленне міжрадзяў з тым, каб глеба на працягу ўсяго росту буракоў была ў рыхлым і чыстым ад пустазелля становішчы.

Пасевы цукровых буракоў часта падвяргаюцца нападзенню шкоднікаў, якія могуць прынесці вялікія пашкоджанні, калі своечасова не арганізаваць з імі барацьбы. Найбольш небяспечны шкоднік — **бурачны доўганосік,** які з паяўленнем першых усходаў пераходзіць на пасевы і перагрызае расткі маладых раслін, а ў найбольш дарослых выядае на чарашках ямкі. Адначасова з дарослым жучком вялікую шкоду прыносяць буракам іх лічынкі. Меры барацьбы з бурачным доўганосікам заключаюцца ў наступным. Вакол пасеваў буракоў капаюцца лоўчыя канаўкі глыбінёй 35 і шырынёй 25 сантыметраў. На дне канавак праз 5 — 6 метраў робяцца лоўчыя калодцы глыбінёй у 35—40 сантыметраў. Лоўчыя канаўкі неабходна сістэматычна аглядаць і папаўшых туды жучкоў сабіраць і знішчаць. Акрамя гэтага, праводзіцца апырскванне пасеву крэмнефтарыстым натрыем, 80 грамаў якога бярэцца на 10 літраў вады, або апыльванне з разліку 8 кілаграмаў крэмнефтарыстага натрыя на гектар.

Другім шкоднікам пасеваў з'яўляецца **бурачная блошка.** Гэта маленькія жучкі чорнага колеру з зеленаватым адлівам. Першы час пасля зімоўкі яны жывуць на разнастайных смяцёвых травах, а затым пераходзяць на ўсходы буракоў і на лісцях выядаюць ямкі і дзіркі. Мерай барацьбы з бурачнай блошкай з'яўляецца апыльванне крэмнефтарыстым натрыем з разліку 10 кілаграмаў на гектар. Акрамя гэтага блошкі могуць вылаўлівацца пры дапамозе блахаловак з ліпкімі палотнамі.

Вялікую шкоду цукровым буракам можа прынесці таксама бурачная шчытаноска. Гэта жучок буравагата колеру, які мае плоскае цела. Шчытаноска развіваецца галоўным чынам на пустазеллі, а затым пераходзіць на буракі і наносіць ім вялікія пашкоджанні. Адной з галоўнейшых мер барацьбы супроць бурачнай шчытаноскі з'яўляецца сістэматычнае ачышчэнне пасеваў і абавязковае знішчэнне пустазелля, а таксама апыльванне пасеваў крэмнефтарыстым натрыем з разліку 8 — 10 кілаграмаў на гектар.

Акрамя доўганосіка, блошкі і шчытаноскі, цукровыя буракі могуць пашкодзіць гусеніцы лугавога матылька і азімай соўкі. Меры барацьбы супроць гэтых шкоднікаў заключаюцца у першую чаргу ў знішчэнні смяцёвай расліннасці да моманту адкладання яец лугавым матыльком і азімай соўкай. Супроць гусеніц гэтых шкоднікаў неабходна прымяняць апыльванне пасеваў крэмнефтарыстым натрыем у такой-жа дозе, як і супроць бурачнай блошкі.

Апыльванне пасеваў буракоў робіцца пры дапамозе спецыяльных апыліцеляў РВ—1, «Тип-Топ», а пры іх адсутнасці апыльванне можна праводзіць з марлевых мяшочкаў або мяшочкаў, пашытых з рэдкага палатна ёмкасцю па паўтара — два кілаграмы кожны. У гэтым выпадку запоўненыя атрутай мяшочкі падвешваюцца на шост даўжынёй у 3,5 — 4 метры, які потым два чалавекі бяруць па краях і, апусціўшы яго нізка над раслінамі, лёгкім устрахваннем праводзяць апыльванне пасеваў.

Калгасы і аднаасобныя гаспадаркі, якія маюць пасевы цукровых буракоў, павінны зараз-жа арганізаваць старанны і клапатлівы догляд маладых усходаў. Трэба дабіцца таго, каб усе агратэхнічныя мерапрыемствы, якія звязаны з доглядам цукровых буракоў, былі праведзены без малейшага спазнення.

В. Дзяржыцкі,
старшы аграном абласнога зямельнага аддзела.

Упершыню ў гэтым годзе, калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі імені Сталіна, Казловіцкага сельсовета, Брэсцкага раёна, пасеялі кок-сагыз.
НА ЗДЫМКУ: калгасніцы **Антанюк О. І.** (злева) і **Несцерук Н. П.** за праполкай кок-сагыза ў 2-гі раз.

Фота Ерузалімскага.

Важнейшыя задачы калгаснай жывёлагадоўлі

У пастанове СНК БССР і ЦК КП(б)Б ад 21 студзеня 1941 года «Аб развіцці жывёлагадоўлі ў заходніх абласцях БССР» адзначана, што многія кіруючыя партыйныя, савецкія арганізацыі і зямельныя органы не ўдзяляюць дастатковай увагі справе развіцця жывёлагадоўлі ў калгасах і аднаасобных сялянскіх гаспадарках, у выніку чаго маюць месца недахопы ў справе арганізацыі і ўкамплектавання калгасных жывёлагадоўчых ферм, забеспячэння жывёлы будынкамі і кармамі, арганізацыі працы на фермах і захавання маладняка. Указаныя недахопы па развіццю жывёлагадоўлі цалкам і поўнасцю адносяцца да нашай вобласці.

Некаторыя калгасы абзавяліся карлікавымі фермамі і на гэтым застанавіліся. Так, напрыклад, у калгасе «Чырвоны сцяг», Поразаўскага раёна, на 382 гектары зямельнай плошчы на малочна-таварнай ферме ёсць усяго толькі 9 кароў. У калгасе імені Сталіна, Пружанскага раёна, на 600 гектараў зямельнай плошчы налічваецца 15 кароў, а ў калгасе »Бальшавік» гэтага-ж раёна, за якім замацавана 900 гектараў зямлі, на свінагадоўчай ферме налічваецца ўсяго дзве свінаматкі, а на аўцагадоўчай — 7 аўцаматак.

У пяці калгасах вобласці, якія арганізаваны ў мінулым годзе, ёсць усяго па адной ферме. Сюды адносяцца калгасы «Іскры Ільіча», Высокаўскага раёна, імені Сталіна, Камянецкага раёна, імені Молатава, Поразаўскага раёна, імені Цімашэнка, Пружанскага раёна, і «Чырвоны пагранічнік», Сямяціцкага раёна. У калгасах імені Калініна і імені Варашылава, Пружанскага раёна, а таксама імені Калініна, Гайнаўскага раёна, да гэтага часу яшчэ не арганізавана ні адной жывёлагадоўчай таварнай фермы.

Усяго па вобласці налічваецца неўкамплектаваных 14 малочна-таварных, 11 свінагадоўчых і 29 аўцагадоўчых ферм. У гэтых фермах колькасць матачнага пагалоўя жывёлы яшчэ не дасягае ўстаноўленага для іх мінімума ў адпаведнасці з зямельнай плошчай. Асабліва адстаюць па ўкамплектаванню жывёлагадоўчых ферм калгасы Пружанскага, Поразаўскага, Камянецкага і Жабінкаўскага раёнаў.

Не гледзячы на гэтыя недахопы ў справе ўкамплектавання жывёлагадоўчых ферм, 80 процантаў калгасаў вобласці (акрамя ўноў арганізаваных) стаяць на ўзроўні развітай жывёлагадоўлі, яны маюць па тры жывёлагадоўчых фермы. У большасці з іх матачнае пагалоўе жывёлы даведзена да патрэбнай колькасці ў адпаведнасці з зямельнай плошчай.

За першы год дзейнасці калгасаў створана значная колькасць высокапрадукцыйных жывёлагадоўчых ферм, вырашчана нямала стаханаўцаў калгаснай жывёлагадоўлі. З нашай вобласці пастановай Галоўвыстаўкома ўдзельнікамі Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі зацверджаны 6 калгасных жывёлагадоўчых ферм і 16 перадавікоў соцыялістычнай жывёлагадоўлі. На малочна-таварнай ферме калгаса імені Сталіна, Жабінкаўскага раёна, у мінулым годзе ад кожнай фуражнай каровы атрымана 1.907 літраў малака. Перадавая даярка гэтага калгаса Марыя Прылатак і загадчык фермай Сяргей Шчапоўскі з'яўляюцца ўдзельнікамі выстаўкі. Старшы конюх калгаса імені 17 верасня, Жабінкаўскага раёна, Мышынскі В. А. ад 30 конематак вырасціў у мінулым годзе 27 жарабят. Даярка калгаса «1-е Мая», Антопальскага раёна, Ганна Еўдакімаўна Гуц у 1940 годзе ад замацаваных да яе кароў надаіла па 1663 літры малака ад кожнай.

Адной з важнейшых задач у справе далейшага развіцця калгаснай жывёлагадоўлі з'яўляецца арганізацыя новых і пашырэнне існуючых ферм. Аднак выкананне плана закупкі жывёлы калгасамі праходзіць яўна нездавальняюча. Калгасы Кобрынскага і Гайнаўскага раёнаў да закупкі жывёлы яшчэ зусім не прыступілі. Адпушчаны крэдыт для гэтай мэты не выкарыстоўваецца. У Дамачэўскім раёне пры плане закупкі 50 галоў закуплена толькі 2 галавы буйнай рагатай жывёлы. Нездавальняюча ідзе закупка маладняка ў Бярозаўскім, Шэрашэўскім, Жабінкаўскім, Антопальскім і іншых раёнах.

Дрэнна абстаіць таксама справа з арганізацыяй і ўкамплектаваннем свінагадоўчых і аўцагадоўчых ферм. Не гледзячы на тое, што гэтыя віды жывёлы ў калгасах вобласці менш развіты, закупка свіней і авец па сутнасці справы яшчэ не распачата.

Неабходна дабіцца таго, каб ва ўсіх калгасах вобласці, якія арганізаваны ў мінулым годзе, наяўнасць матачнага пагалоўя жывёлы на канец 1941 года была не ніжэй устаноўленага для іх мінімума ў адпаведнасці з зямельнай плошчай.

Другой важнейшай задачай калгаснай жывёлагадоўлі з'яўляецца поўнае захаванне маладняка. Калі ўзяць у цэлым па вобласці, то справы абстаяць нядрэнна. Напрыклад, захаванне цялят складае 96 процантаў, парасят — 90 процантаў, ягнят — 95 процантаў. Але маюцца асобныя калгасы, дзе адыход маладняка дасягнуў выключна вялікіх размераў.

У выніку безгаспадарчых адносін да жывёлы і дрэннага ветэрынарна-заатэхнічнага абслугоўвання ў калгасе імені Леніна, Косаўскага раёна, загінула многа цялят. У калгасе «Завет Ільіча», Кобрынскага раёна, з 16 нарадзіўшыхся цялят загінула трое, што складае 18,7 процанта. У Дамачэўскім раёне адыход парасят складае 27 процантаў, а ў калгасе імені 17 верасня, гэтага-ж раёна, 33 проценты. У калгасе імені Леніна, Шэрашэўскага раёна, абмянялі з калгаснікамі чатырох цялят ў раннім малочным узросце, у выніку чаго яны загінулі.

Трэба карэнным чынам палепшыць ветэрынарна-заатэхнічнае абслугоўванне калгасных жывёлагадоўчых ферм і прыняць неабходныя меры да недапушчэння адыходу маладняка, наладзіць правільны догляд і ўтрыманне цялят, парасят, ягнят. Вельмі дрэнна яшчэ пастаўлена ў раёнах вобласці племянная справа. У раённыя племянныя кнігі запісана толькі 566 галоў коней, а ў дзяржаўную племянную кнігу 27 галоў. На астатніх відах жывёлы райплемкнігі яшчэ не заведзены. З боку старшых заатэхнікаў Брэсцкага, Высокаўскага, Кобрынскага, Жабінкаўскага і другіх райземаддзелаў гэта важнейшае мерапрыемства ігнаруецца.

У мэтах паляпшэння пароднага састава жывёлы рад калгасаў вобласці зрабіў абмен нізкапрадуктыўнай, беспароднай жывёлы на высокапрадуктыўную праз сістэму «Загатжывёла», а таксама з іншымі арганізацыямі і прыватнымі асобамі. Такі абмен трэба практыкаваць і ў далейшым.

Адным з істотных недахопаў у рабоце калгаснай жывёлагадоўлі з'яўляецца тое, што каля 70 процантаў пагалоўя жывёлы размешчана яшчэ ў мала прыгодных памяшканнях. У некаторых калгасах пры наяўнасці буйных ферм зусім адсутнічаюць цялятнікі, што прымушае гадаваць цялят няправільным падсосным метадам. Асабліва дрэнна забяспечана калгасная жывёла памяшканнямі ў Антопальскім, Камянецкім, Брэсцкім і Высокаўскім раёнах.

План будаўніцтва жывёлагадоўчых аб'ектаў у гэтым годзе надзвычайна вялікі. Пагэтаму неабходна звярнуць асаблівую ўвагу на паскарэнне тэмпаў будаўніцтва. Але не гледзячы на тое, што зараз маецца многа вольнага ад палявых работ часу, у калгасе імені Молатава, Кобрынскага раёна, яшчэ не распачата будаўніцтва свінарніка, а ў калгасе імені Калініна, гэтага-ж раёна, не распачата будаўніцтва канюшні. У Ружанскім раёне зусім не распачата будаўніцтва двух канюшань, трох кароўнікаў, аднаго цялятніка і аднаго свінарніка. Аналагічнае становішча з будаўніцтвам жывёлагадоўчых аб'ектаў у калгасах імені Варашылава і імені Комінтэрна, Косаўскага раёна.

Арганізацыя працы на калгасных жывёлагадоўчых фермах за апошні час значна палепшылася. Большасць калгасаў цалкам перайшлі на арганізацыю і аплату працы на жывёлагадоўчых фермах у адпаведнасці з інструкцыяй Наркамзема БССР. Кожнай жывёлагадоўчай брыгадзе і асобным работнікам ферм даведзены вытворчыя заданні выхаду прадукцыі і вырошчвання маладняка. Аднак трэба сказаць, што ў некаторых калгасах, пераважна ў тых, дзе дробныя жывёлагадоўчыя фермы, здзельная аплата працы работнікам жывёлагадоўлі яшчэ не ўведзена.

У сувязі з увядзеннем дадатковай аплаты працы калгаснікаў за павышэнне ураджайнасці зерневых і тэхнічных культур і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі, створана матэрыяльная зацікаўленасць калгаснікаў у атрыманні высокай прадуктыўнасці жывёлы, ліквідацыі абязлічкі, паляпшэнні догляду. Пярвейшы абавязак райземаддзелаў і заатэхнічнага персанала дабіцца таго, каб ні адна жывёлагадоўчая ферма, ні адзін работнік жывёлагадоўчай брыгады не працавалі без плана. У барацьбе за правільнае ажыццяўленне пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) аб дадатковай аплаце працы калгаснікаў выключна вялікая роля належыць заатэхнікам. У некаторых калгасах устаноўлены толькі гадавыя планы прадуктыўнасці жывёлагадоўлі. Гэта не дае магчымасці пры перавыкананні задання рабіць выдачу авансаў натурай.

Трэба хутчэй дапамагчы калгасам правільна паставіць планіраванне і ўлік на фермах, як гэтага патрабуе пастанова партыі і ўрада аб дадатковай аплаце працы.

Днямі ў друку апублікавана пастанова Соўнаркома СССР «Аб мерах па павелічэнню кармоў для жывёлагадоўлі калгасаў». Гэтая пастанова мае выключна важнае значэнне ў справе далейшага ўздыму жывёлагадоўлі і павелічэння пагалоўя жывёлы. Соўнарком СССР адзначае, што развіццё кармавой базы значна адстае ад росту калгаснай жывёлагадоўлі.

Трэба прыняць усе меры да таго, каб поўнасцю забяспечыць кармамі як жывёлу калгаса, так і жывёлу асабістага карыстання калгаснікаў. У пастанове канкрэтна паказаны нормы забеспячэння адзінай галавы кожнага віду жывёлы грубымі і сакавітымі кармамі, а таксама размер страхавога фуражнага фонда.

У калгасе «Зара», Бярозаўскага раёна, пры наяўнасці трох жывёлагадоўчых ферм у мінулым годзе больш 50 гектараў сенажацей засталіся няскошанымі. На працягу стойлавага перыяду кармы расцягваліся. У выніку чаго ўжо ў сакавіку для калгаснай жывёлы нехапіла грубых кармоў. У калгасе «Перамога», Высокаўскага раёна, меліся ўсе магчымасці арганізаваць запарванне кармоў. Між тым, гэтыя магчымасці былі не скарыстаны. Корм жывёле выдаваўся ў непадрыхтаваным выглядзе. У сельскагаспадарчай арцелі імені Сталіна, Маларыцкага раёна, на жывёлагадоўчых фермах адсутнічаюць кармушкі. Гэта прыводзіць да вялікіх страт кармоў.

Усе гэтыя факты гавораць аб тым, што раённыя зямельныя органы і праўленні асобных калгасаў не звяртаюць належнай увагі справе стварэння моцнай кармавой базы і наладжвання гаспадарчага парадку па выдаткаванню кармоў.

Планам развіцця народнай гаспадаркі на 1941 года прадугледжан рост буйной рагатай жывёлы на 19 процантаў, авец — на 23—24 проценты, свіней — на 38 процантаў і коней — на 9—10 процантаў. Для таго, каб паспяхова выканаць гэты план, трэба мець значна больш кармоў, чым мелі калгасы вобласці ў мінулым годзе.

Перад зямельнымі органамі і праўленнямі калгасаў пастаўлена надзвычайна вялікая і адказная задача, а іменна: узняць ураджайнасць усіх кармавых культур, пашырыць пасевы каранёплодаў, шматгадовых і аднагадовых траў, шырока разгарнуць асваенне балот, паляпшэнне сенажацей і выпасаў, узорна правесці сенаўборку і сіласаванне кармоў. На выкананне гэтай задачы зараз павінна быць мабілізавана ўся калгасная грамадскасць, бо без моцнай кармавой базы немыслімо шырокае развіццё высокапрадуктыўнай калгаснай жывёлагадоўлі.

К. Терахаў,
старшы заатэхнік абласнога зямельнага аддзела.

Барацьба за Атлантыку

Для далейшага ходу другой сусветнай імперыялістычнай вайны рашаючае значэнне будзе мець захаванне або, наадварот, разрыў асноўных марскіх камунікацый Брытанскай імперыі. Па марскіх шляхах ажыццяўляецца забеспячэнне Брытанскіх астравоў сыравінай і прадуктамі харчавання.

На гэтых шляхах ЗША забеспячваюць узбраеннем Англію і іншыя часткі Брытанскай імперыі. Гэтыя-ж шляхі з'яўляюцца асноўнымі для перакідкі войск, зброі і боепрыпасаў на розныя тэатры ваенных дзеянняў.

У цяперашніх умовах, калі эканамічныя ўзаемаадносіны Вялікабрытаніі з краінамі еўрапейскага кантынента амаль спынены, выключнае значэнне маюць марскія шляхі, якія праходзяць праз Атлантычны акіян. Па гэтых шляхах праходзіць асноўны паток грузаў у порты Англіі з ЗША, Канады і краін Лацінскай Амерыкі. Апрача таго, уздоўж усходняй часткі Атлантычнага акіяна, вакол афрыканскага кантынента ідуць камунікацыі, звязваючыя Англію з яе важнейшымі калоніямі і дамініёнамі, якія знаходзяцца ў басейнах Індыйскага і Ціхага акіянаў, Індыяй, Аўстраліяй, Новай Зеландыяй і інш. Цяпер, калі Міжземнае мора з'яўляецца тэатрам ваенных дзеянняў, магчымасць праходу тут маюць толькі спецыяльна падрыхтаваныя канвоі з войскамі і боепрыпасамі пад прыкрыццём злучэнняў баявых караблёў англійскага міжземнаморскага флота. Асноўныя-ж ваенна-эканамічныя сувязі Вялікабрытаніі з краінамі Усхода ажыццяўляюцца цяпер не праз Міжземнае мора, а па старых марскіх шляхах — вакол мыса Добрай Надзеі. З усяго гэтага вынікае выключнае значэнне атлантычных марскіх камунікацый.

Гэтыя камунікацыі падвяргаюцца ўдарам з боку германскага падводнага флота і ваенна-паветраных сіл на іх важнейшых участках непасрэдна на подступах да галоўных англійскіх портаў. Германскі падводны флот у сваіх аперацыях мае цяпер магчымасць скарыстаць акупіраваныя французскія порты ў Ла-Маншы і Атлантыцы: Дзюнкерк, Кале, Булонь, Шэрбур, Брэст, Сен-Назер, Бардо.

У вайну 1914 — 1918 гг. германскія падводныя лодкі аперыравалі або з баз на тэрыторыі самой Германіі (Вільгельмсхафен, Куксхафен і інш.) або з баз на акупіраванай немцамі тэрыторыі Бельгіі (Остэндэ, Зеебургу). І ў тым і ў другім выпадку, перш чым выйсці на подступы да англійскіх атлантычных портаў, падводным лодкам прыходзілася рабіць вялікі шлях у абход Брытанскіх астравоў (Дуўрскі праліў быў тады саюзнікамі замініраван). Такім чынам, падводныя лодкі, перш чым пачынаць свае аперацыі ў Атлантыцы, павінны былі прайсці адлегласць у 600 — 700 марскіх міль, што значна зменшыла іх аператыўныя магчымасці.

У сучасны момант германскія падводныя лодкі, выходзячыя, скажам, з Брэста, прайшоўшы ўсяго некалькі дзесяткаў марскіх міль, могуць пачынаць аперацыі супроць брытанскага гандлёвага суднаходства. Пры такой невялікай адлегласці ад сваёй базы яны дзейнічаюць ужо не ў адзіночку, а значнымі злучэннямі (флатыліямі). Апрача таго, новым фактарам у барацьбе з мінулай вайной з'яўляецца цеснае ўзаемадзеянне падводнага флота з ваенна-паветранымі сіламі. Германскія бамбардыроўшчыкі, якія базіруюцца на аэрадромы акупіраванай тэрыторыі Францыі, выяўляюць у Атлантыцы, часта на вялікай адлегласці ад портаў прызначэння, караваны англійскіх гандлёвых суднаў. Часамі самалёты падвяргаюць гэтыя караваны атакам з паветра. Але часцей за ўсё яны абмяжоўваюцца назіраннем за імі і затым наводзяць на іх злучэнні германскіх падводных лодак.

Вялікае значэнне для абароны англійскага суднаходства мае рашэнне ЗША аб патруляванні амерыканскім ваенна-марскім флотам і авіяцыяй заходняй часткі Атлантычнага акіяна. Гэтым самым затрудняюцца дзеянні немцаў на акіянскіх прасторах, паколькі амерыканскія патрульныя караблі і самалёты ў выпадку неабходнасці могуць папярэджваць знаходзячыяся ў шляху англійскія гандлёвыя караваны аб пагражаючай ім небяспецы. Адначасова ў амерыканскіх урадавых кругах абмяркоўваецца пытанне і аб канваіраванні грузаў, адпраўляемых у Англію амерыканскімі ваеннымі караблямі.

У выніку абмежаванасці германскага падводнага ваенна-марскога флота яго аперацыі да гэтага часу нанеслі англійскаму гандлёваму суднаходству непараўнаўча меншыя страты, чым камбінірованыя дзеянні германскіх падводных лодак і авіяцыі. Агульную суму страт, нанесеных брытанскім гандлёвым суднаходствам, гандлёвымі флотамі саюзных з Вялікабрытаніяй краін і нейтральных краін, падтрымліваючых з ёю марскі гандаль, устанавіць цяжка. Па англійскіх даных, за 21 месяц вайны агульныя страты гандлёвага танажа ў рэзультаце ваенных мер, ажыццяўляемай Германіяй на камунікацыях яе праціўніка, складаюць звыш 6 млн. тон. Гэта — больш 30 працэнтаў усяго таго танажа, які Англія мела ў сваім распараджэнні да пачатку вайны (18 млн. тон), разам з тым, які быў пабудаван за гэты час на брытанскіх верфях (каля 1 млн. тон.) або панаў у рукі англічан за лік гандлёвых флотаў акупіраваных Германіяй краін (8—9 млн. тон). Германскія падлікі даюць значна больш высокія лічбы патопленага танажа.

Незалежна ад таго, якія лічбы трэба лічыць у даным выпадку больш блізкім да сапраўднасці, несумненна, што страты брытанскага гандлёвага суднаходства з'яўляюцца сур'ёзнымі. Улічваючы гэтую небяспеку, брытанскі ўрад прыняў рад мер ваеннага і ваенна-эканамічнага характару.

Усе суднабудаўнічыя рэсурсы Вялікабрытаніі ў сучасны момант мабілізаваны. Максімальныя вытворчыя магчымасці брытанскіх верфяў вызначаюцца прыблізна ў 3 млн. тон у год. Асаблівае значэнне набывае дапамога з боку ЗША. На амерыканскіх верфях у сучасны момант будуецца звыш паўтара мільёна тон гандлёвых суднаў. Звыш таго, надзвычайная праграма Рузвельта, зацверджаная кангрэсам, прадугледжвае будаўніцтва ў 1941—42 гг. яшчэ 200 гандлёвых суднаў агульным танажам у паўтара мільёна тон. Заказана, але яшчэ не закладзена да 2 млн. тон гандлёвых суднаў. У сувязі з гэтым адбываецца значнае расшырэнне амерыканскіх верфяў. З наяўнага састава гандлёвага флота ЗША (звыш 9 млн. тон) толькі невялікая частка можа быць перадана Англіі, паколькі большая частка гэтага танажа прыходзіцца на дробныя судны кабатажнага плавання. Амерыканскія судны, прыгодныя для акіянскіх рэйсаў, заняты пераважна на лініях, злучаючых ЗША з краінамі Лацінскай Амерыкі або па ціхаакіянскіх лініях. Усё-ж колькасць танажа амерыканскага гандлёвага флота, якую ЗША мяркуюць у бліжэйшы час перадаць Англіі для скарыстання па атлантычных марскіх шляхах, вылічаецца, па некаторых даных, прыблізна ў 2 млн. тон.

Адначасова з гэтым брытанскае ваенна-марское камандаванне прадпрымае актыўныя контрмеры для барацьбы з германскімі падводнымі лодкамі. Для гэтай мэты скарыстоўваецца вялікая колькасць дробных ваенных караблёў (эсмінцаў, вартавых караблёў, спецыяльных канвойных караблёў, тральшчыкаў, тарпедных катэраў), а таксама мабілізаваных суднаў гандлёвага і рыбалоўнага флотаў. У апошні час на англійскіх і амерыканскіх верфях будуюцца ў вялікай колькасці так званыя карветы—дробныя караблі, спецыяльна разлічаныя для барацьбы супроць падводных лодак. Карветы прызначаны як для суправаджэння канвояў, так і для выслежвання і знішчэння падводных лодак у непасрэднай блізасці ад іх баз.

У шырокім маштабе прымяняецца авіяцыя. Англійскія самалёты берагавой абароны сустракаюць канвоі ў адкрытым моры і суправаджаюць іх да портаў назначэння. Побач з гэтым трэба адзначыць і аперацыі англійскіх ваенна-паветраных сіл, накіраваныя галоўным чынам супроць германскіх суднабудаўнічых цэнтраў (Брэмен, Гамбург, Кіль, Вільгельмсхафен і інш.) і баз германскага падводнага флота на французскім узбярэжжы (Брэст, Шэрбург, Бардо, Кале, Булонь і інш.).

Вялікае значэнне ў барацьбе за Атлантыку, таксама як і за іншыя марскія тэатры, мае сістэма ваенна-марскіх баз. У гэтай сувязі, у прыватнасці, трэба адзначыць, што марскія базы ЗША ў Атлантыцы з пачатку цяперашняй вайны былі вынесены далёка на ўсход. Ранейшая лінія абароны ЗША ў Атлантыцы праходзіла праз Норфолк, Чарльстон, Віргінскія астравы, Порта-Рыко; цяперашняя лінія праходзіць праз Ньюфаундленд, Бермудскія астравы, Багамскія астравы, Ямайку, Антыгуа, Трынідад, Брытанскую Гвіяну, г. зн. праз брытанскія ўладанні ў Атлантыцы, дзе ЗША атрымалі права абсталяваць ваенна-марскія базы па спецыяльнаму пагадненню з Вялікабрытаніяй. Апрача таго, ЗША маюць цяпер магчымасць абсталяваць ваенна-марскія і авіяцыйныя базы ў Грэнландыі. Гэта павінна аблегчыць у будучым перанясенне часткі грузаабароту паміж портамі ЗША і Канады, з аднаго боку, і Вялікабрытаніі—з другога, на марскія шляхі, праходзячыя праз Грэнландыю і Ісландыю.

Дазвол амерыканскім гандлёвым суднам заходзіць у порты Чырвонага мора адкрывае магчымасць снабжэння англійскіх узброеных сіл на Бліжнім Усходзе з ЗША па шляхах, праходзячых праз Ціхі і Індыйскі акіяны, абмінаючы Атлантыку. Такім чынам, кіраўнікі англійскай і амерыканскай стратэгіі імкнуцца забяспечыць скарыстанне найменш паражальных марскіх камунікацый.

З пункту гледжання бяспечнасці марскіх шляхоў, прылягаючых уздоўж заходняга ўзбярэжжа Афрыкі, вялікую ролю адыграе зыход цяперашняй дыпламатычнай барацьбы за Францыю і Іспанію.

Жорсткая барацьба на камунікацыях у Атлантыцы ўступае ў сваю рашаючую фазу.

Л. ІВАНОЎ — член-карэспандэнт Акадэміі навук СССР.

ПРАМОВА ЧЭРЧЫЛЯ

ЛОНДАН, 11 чэрвеня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што 10 чэрвеня ў палаце абшчын з адказам на спрэчкі выступіў Чэрчыль.

Адказваючы на пытанне, чаму на працягу больш чым 6 месяцаў на Крыце не былі пабудаваны і падрыхтаваны да абароны аэрадромы, Чэрчыль сказаў, што было-б памылковым будаваць на Крыце шматлікія аэрадромы пры адсутнасці дастатковай колькасці зенітных гармат і самалётаў для абароны гэтых аэрадромаў. Вялікая колькасць гармат, якую можна было-б з карысцю прымяніць на Крыце, устаноўлена і ўстанаўліваецца на гандлёвых суднах, каб адбіваць налёты германскай авіяцыі на Атлантычным акіяне. Нельга было таксама скараціць лік гармат, ахоўваючых аэрадромы ў Англіі. Вытворчасць зенітных гармат у Англіі хутка павялічваецца, заявіў Чэрчыль, аднак іх усё яшчэ значна менш, чым у немцаў. Што датычыцца авіяцыі, прадаўжаў Чэрчыль, то ў гэтым годзе Англію ўжо не звязвае недахоп самалётаў. Аднак немцы маюць тую перавагу, што ім лягчэй перакідваць самалёты і іх тэхнічны персанал на ўсходні тэатр вайны. Англія-ж пасылае свае самалёты і іншае ўзбраенне на суднах, якія ідуць вакол мыса Добрай Надзеі, з прычыны чаго гэта ўзбраенне знаходзіцца ў бяздзеянні амаль тры месяцы. Чэрчыль заявіў, што прыкладваюцца і будуць прыкладвацца ўсе сілы, каб стварыць на Бліжнім Усходзе максімальна магутную авіяцыю.

Чэрчыль паведаміў, што страты Англіі на Крыце склалі каля 15 тысяч чалавек забітымі, раненымі, загінуўшымі без вестак і ўзятымі ў палон. У гэту лічбу не ўваходзяць страты грэкаў і жыхароў Крыта. З вострава было эвакуіравана 17 тысяч чалавек. Страты немцаў, па словах Чэрчыля, складаюць 5 тысяч чалавек, патануўшых пры спробе перасекчы мора, і па крайняй меры 12 тысяч чалавек забітымі і раненымі на самім востраве. Немцы страцілі таксама 180 знішчальнікаў і бамбардыроўшчыкаў і 250 транспартных самалётаў.

Чэрчыль заявіў, што ўрокі Крыта будуць усвоены пры арганізацыі абароны Англіі ў выпадку спробы ўтаржэння.

Кранаючыся аперацый у Сірыі, Чэрчыль заявіў, што «Англія не мае ў адносінах да Сірыі або якой-небудзь іншай французскай тэрыторыі якіх-небудзь тэрытарыяльных прытэнзій». Аперацыі ў Іраку і ў Сірыі былі прадпрыняты, па яго словах, у сувязі з тым, што пранікненне туды немцаў стварыла небяспеку для абароны ўсходняга фланга даліны Ніла і Суэцкага канала. Бітва за Атлантыку, па словах Чэрчыля, ідзе паспяхова для Англіі. Калі не лічыць страт у Міжземным моры, якія былі вельмі вялікімі, сказаў ён, май быў лепшым месяцам за апошні час для англійскага суднаходства ў Атлантыцы. Страты, нанесеныя ў маі праціўніку, складалі прыкладна тры чвэрці англійскіх страт. Чэрчыль заявіў, што ў бліжэйшыя шэсць месяцаў трэба чакаць яшчэ больш упартай барацьбы.

Пасля прамовы Чэрчыля палата закончыла сваю работу без галасавання.

Прамова Дарлана

ВІШЫ, 11 чэрвеня (ТАСС). Як перадае агенцтва Гавас-ОФІ, адмірал Дарлан выступіў 10 чэрвеня з прамовай па радыё.

Дарлан заклікаў да падтрымкі ўрада і асабліва падкрэсліў неабходнасць дысцыпліны. Важнейшай задачай урада з'яўляецца, па думцы Дарлана, стварэнне спрыяльнай атмасферы для заключэння пачэснага міру».

Патрабаванне лейбарыстаў у палаце абшчын

ЛОНДАН, 11 чэрвеня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, у палаце абшчын лейбарысты звярнуліся да ўрада з патрабаваннем не дапусціць таго, каб ва Французскую паўночную Афрыку паступалі якія-небудзь тавары, бо, па заяве лейбарыста Шынуэла, французская Паўночная Афрыка фактычна з'яўляецца тэрыторыяй праціўніка.

Міністр эканамічнай вайны Дальтон у сваім адказе паведаміў, што перагаворы паміж ЗША і французскімі ўладамі па пытанню аб пасылцы тавараў у Паўночную Афрыку прыпынены. Дальтон падкрэсліў, што выкананне харчовых планаў павінна залежыць ад далейшага развіцця падзей.

Прадстаячыя абмежаванні ў снабжэнні Англіі

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). У хуткім часе ў Англіі будзе ўведзена нарміраванне спажывання дроў, вугалю, электраэнергіі і газа. Як відаць, будзе створана новае міністэрства паліва для кантролю над размеркаваннем і спажываннем усіх відаў паліва.

Англійскае міністэрства харчовага снабжэння мяркуе ў бліжэйшы час увесці кантроль над размеркаваннем яек у Англіі. Як паведамляе газета «Дэйлі геральд», міністэрства мяркуе таксама абмежаваць спажыванне малака не менш чым на 20 працэнтаў.

НОВЫ ПРАТЭСТ ФРАНЦУЗСКАГА УРАДА

БАРДО, 11 чэрвеня (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Гавас-ОФІ, сёння раніцой французскі пасол у Іспаніі П'етры перадаў англійскаму паслу ў Іспаніі новую ноту пратэста французскага ўрада. Гэта — другі дэмарш, дадае агенцтва, прадпрыняты французскім урадам у сувязі з англійскімі ваеннымі дзеяннямі ў Сірыі.

ПРАМОВА МУСАЛІНІ

РЫМ, 11 чэрвеня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Стэфані, 10 чэрвеня на ўрачыстым пасяджэнні італьянскай карпарацыйна-фашысцкай палаты, прысвечаным гадавіне з дня ўступлення Італіі ў вайну, выступіў з прамовай Мусаліні.

У пачатку сваёй прамовы Мусаліні зрабіў падрабязны агляд хода італа-грэчаскай вайны. Ён паведаміў, што да красавіка на албанскім фронце было сканцэнтравана 26 італьянскіх дывізій, тры кавалерыйскіх палкі і іншыя часці, а таксама 20 тысяч рабочых, якія былі выкарыстаны на дарожных работах.

Застанаўліваючыся на розных этапах італа-грэчаскай вайны, Мусаліні заявіў, што да красавіка 1941 года стварылася такое становішча, калі армія павінна была атрымаць поўную перамогу.

У вайне з Грэцыяй Італія, па словах Мусаліні, страціла 17 суднаў, агульным вадазмяшчэннем у 67 тысяч тон і два эсмінцы; пяць суднаў былі пашкоджаны. З экіпажа суднаў і войск, якія на іх знаходзіліся, загінула 295 чалавек. Італьянская авіяцыя страціла 97 самалётаў. 71 самалёт быў пашкоджан. З экіпажаў самалётаў забіта або загінула без вестак 233 чалавекі, ранена 128. Колькасць забітых на сухапутных франтах склала 13.502 чалавекі, раненых — 38.768 чалавек, абмарожаных — 17.547.

Далей Мусаліні застанавіўся на італа-югаслаўскай вайне і паведаміў аб раздзеле югаслаўскай і грэчаскай тэрыторый. Ён заявіў у заключэнне гэтай часткі прамовы, што на аснове пагаднення з германскім камандаваннем уся Грэцыя, у тым ліку Афіны, будзе акупіравана італьянскімі войскамі.

Кранаючыся барацьбы ва Усходняй Афрыцы, Мусаліні заявіў, што ў Абісініі акружаныя італьянскія войскі працягваюць яшчэ супраціўленне ў зонах Дангіла, Джыма і Гондар. Мусаліні адзначыў працягваючаеся супрацоўніцтва паміж дзяржавамі тройственага пакта.

Мусаліні заявіў, што ўступленне ЗША ў вайну «не зменіць сучаснага становішча, якое можна характарызаваць як вайну, калі не дэ-юрэ, то дэ-факто».

У заключэнні Мусаліні застанавіўся на ўнутраным становішчы Італіі. Ён указаў, што па меры працягвання вайны «павялічваецца духоўнае і матэрыяльнае напружанне, растуць цяжкасці». У сувязі з вычарпаннем запасаў і павелічэннем насельніцтва ў выніку далучэння новых тэрыторый абвастрыліся харчовыя цяжкасці. Мусаліні выразіў надзею, што, калі нават вайна будзе працягвацца далей прадсказаных тэрмінаў і калі нават узнікнуць новыя ўскладненні, дзяржавы асі пераможуць.

МАБІЛІЗАЦЫЯ ГАНДЛЁВЫХ СУДНАЎ У ЗША ДЛЯ ПАТРЭБ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ АБАРОНЫ

ЛОНДАН, 12 чэрвеня (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што ўрадавая марская камісія ЗША аддала распараджэнне суднаходнай кампаніі «Саутэрн Пасіфік Компані» перадаць свой флот з 10 параходаў «для патрэб нацыянальнай абароны». Гэты загад выдан у сувязі з мерапрыемствамі Рузвельта па мабілізацыі суднаў для дапамогі Англіі.

Старшы конюх калгаса імені Сталіна Пінскай вобласці І. Г. Зубко з жарабцом «Сокал» каля вадапоя.

НА УСЕСАЮЗНЫМ ЗБОРЫ ПАРАШУТЫСТАЎ

ТАШКЕНТ, 11 чэрвеня. (ТАСС). У праграму заняткаў усесаюзнага збора парашутыстаў Грамадзянскага Паветранага Флота 11 чэрвеня ўваходзілі прыжкі з затрымкай у пяць секунд. Удзельнікі збора рабілі прыжкі на парашутах канструкцыі лаўрэата Сталінскай прэміі тав. Лабанава. Усе экземпляры парашутаў, упершыню выпрабаваныя 11 чэрвеня ў паветры, паказалі выдатную якасць канструкцый.

Начальнік збора тав. Шчукін адзначыў добрую тэхніку прызямлення парашутыстаў. У бліжэйшыя дні ўдзельнікі збора зробяць групавыя прыжкі з розных высот.

ЧЭСНАСЦЬ

Міліцыянер Кобрынскага раённага аддзялення НКУС тав. Жвалік П. М., праходзячы днямі па скверу на плошчы 11 ліпеня ў чатыры гадзіны раніцы, знайшоў партфель. Ускрыўшы яго, тав. Жвалік выявіў у ім 1.500 рублёў грошай і на вялікую суму грашовых дакументаў, якія належалі Днепрадзвінскаму рачному параходству (г. Пінск).

У дзень гэтага-ж чысла, у райаддзяленне з'явіўся пацярпеўшы грамадзянін Добрых І. Д., якому была звернута знаходка.

СПЕКУЛЯНТЫ ПАКАРАНЫ

Народным судом другога ўчастка горада Брэста разгледжана справа па абвінавачванню Алерганта Носіна Калманавіча і Пітэрмана Мендэля Беркавіча ў скупцы мануфактуры і прадуктаў харчавання ў колькасці перавышаючай іх запатрабаванні. Так, напрыклад, Алергант закупіў прамысловых і прадуктовых тавараў на суму 10 тысяч рублёў, а Пітэрман — на 14.700 рублёў.

Устанавіўшы, што прамысловыя і прадуктовыя тавары, знойдзеныя ў Алерганта і Пітэрмана, купляліся ў мэтах запаса і перапродажу па спекулятыўных цэнах, суд прыгаварыў Алерганта і Пітэрмана да 10 год пазбаўлення волі кожнага без паражэння ў правах, з канфіскацыяй знойдзенага.

Крымінальна-судовая калегія Брэсцкага абласнога суда прыгавор нарсуда другога ўчастка горада Брэста пакінула ў сіле.

Нам. адказнага рэдактара С. Т. МАРЧЭНКА

АДКРЫТ ПРЫЁМ ПАДПІСКІ НА ЎСЕ ГАЗЕТЫ І ЖУРНАЛЫ на другое паўгоддзе 1941 г.

Без абмежавання прымаецца падпіска на абласную газету „ЗАРА"

НА РЭСПУБЛІКАНСКІЯ І ЦЭНТРАЛЬНЫЯ ГАЗЕТЫ:

„Звязда"
„Штандар вольнасці"
„Чырвоная змена"
„Піонер Беларусі"
Піонер на польскай мове
Фотагазету (Мінскую)
Тэкстыльная прамысловасць
Электрапрамысловасць

Папяровая прамысловасць
Ілюстраванае прылажэнне к будаўнічай газеце
Лёгкая індустрыя
Москау ньюс (маскоўск. навіны на англійскай мове)
Прамысловасць будматэрыялаў
Радыёпраграмы
Рачны транспарт

ЖУРНАЛЫ

Большэвік (Маскоўскі)
Большэвік Беларусі
Партбудаўніцтва
Важаты
Загатаўцель
Малады калгаснік
Новыя гарызонты

Інтэрнацыянальная літаратура (на англійскай, нямецкай і французскай мовах)
Калгасна-таварная ферма
Калгасная вытворчасць
Малады большэвік
Совецкая школа
„Штэрн" і др.

Падпіска на нелімітаваныя выданні прымаецца ўсюды на пошце, усімі паштальёнамі.

Па пытанню афармлення падпіскі на нелімітаваныя выданні звяртайцеся ў гарадскія і раённыя аддзелы Саюздрук і паштовыя аддзяленні.

У мэтах лепшага абслугоўвання падпісчыкаў рэкамендуецца падпісвацца на больш працяглы тэрмін.

„АБЛСАЮЗДРУК"

СЁННЯ Ў КІНОТЭАТРАХ

Кінотэатр 1 МАЯ
ФРАНТАВЫЯ ПАДРУГІ
Пачатак сеансаў 5, 7, 9, 11.

Кінотэатр „КІМ"
ПЕСНЯ АБ ЛЮБВІ
Пачатак сеансаў 5, 6 30, 8, 9 30, 11.

ГОРТЭАТР — 13 ЧЭРВЕНЯ
Гастролі тэатра музыкальнай камедыі БССР
Е. КАЛЬМАН
БАЯДЭРА
(РОЗЫ ДЖАЙПУРА)
Музкамедыя ў 3-х дзеях.
У 2 акце вялікі ўсходні балет. Тэкст Лео Гэль
Пачатак у 9 гадзін вечара.
Каса адкрыта з 12 да 3 гадз. дня і з 5 да 9 гадз. 30 мінут вечара

Брэсцкаму лінейна-тэхнічнаму вузлу патрабуюцца ШОФЕРЫ на пастаянную работу
Звяртацца па адрасу: г. БРЭСТ, БЕЛАСТОЦКАЯ № 40
Тэлефон № 27.

БРЭСЦКІ МІЖРАЙГАНДАЛЬ
АБ'ЯЎЛЯЕ НАБОР НА КУРСЫ ПРАДАЎШЧЫКОЎ І ПОВАРАЎ у горад Беласток.
Прымаюцца асобы ад 15 да 18 год.
ДЫРЭКЦЫЯ

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ АБЛАСНОЙ ГАЗЕТЫ „ЗАРА"
Званіце па тэлефону № 615
Штодзённа ад 9 гадзін раніцы да 17 гадз. 30

Тыраж 10000. Адрас рэдакцыі: Брэст, вугал Савецкай і Пушкінскай № 16 26 (2-гі паверх). Тэлефоны: адказнага рэдактара — 1-17, нам. адказнага рэдактара — 1-96, адказнага сакратара і аддзела пісем — 5-16, аддзелы эканамічны, партыйны і прапаганды — 1-28 і начная рэдакцыя — 7-11. Друкарня ім. Варашылава.